

Hus Information Nr. 4~ 2009

Det Europæiske Hus

- samarbejde om at inkludere alle

- www.europeanhouse.org

Det Europæiske Hus 1994-2009

INDHOLD I DETTE NUMMER

	<i>side</i>		<i>side</i>	<i>side</i>	
Indholdsfortegnelse	2	En tro på	22	Unge kriminelle i Bulgarien	44
DEH fylder 15 år	3	Ildsjæle og humlebier	23	Unge kriminelle i Rusland	46
Herfra vor verden går	4	Fra top til tå	25	Jeg kræver ikke store ting	48
Dem de andre ikke vil lege med	6	Viden er magt	26	Projekt Way Out	51
Det lange seje træk	8	Viden er oplevelser og magi	28	Kaos	53
Det er mennesker	10	Viden skal udfordres	31	Havkatte, stiftindere..	54
Vi kan gøre det lidt bedre	12	Viden skal ses og mærkes	32	Kan sorgens dybde måles	57
DEH's målgrupper	14	Mening i begge ender	34	DEH bygger på frivillige	58
Det kan nytte	18	Vigtigst af alt er menneskene	35	Aktivt medborgerskab i Belarus	62
Det kan smitte	20	Kompetence er handlet viden	36	Krisecenter i Minsk	67
		En rumænsk elev mere	37	Empowerment i Rusland	70
		Ceaurescus børn er flyttet ud	38	Konkret civilsamfund i Laos	72
		Sandu og Nicolai	40	Domus Zagorze i Polen	74
		Bag hvert tal og billede	42	DEH fortæller gerne	76
		Med hver deres livshistorie	43	Fakta om Det Europæiske Hus	78
				Bagsiden	

*Redaktion af dette nummer:
Henrik Haubro*

Udgivet med støtte fra Tipsmidlerne

HusInformation
Nr. 4/2009 - 15. årgang
Det Europæiske Hus
eupeanhouse.org

*I anledning af foreningens 15 års
fødselsdag den 24. november 2009 udgives
dette jubilæum-nummer af HusInformation.
Oplag: 1.000 eksemplarer*

*Forsidefoto: Alfred Dam, foreningens første
formand, på besøg i den nye institution for
børnene flyttet ud fra det psykiatriske hospi-
tal i Poiana Mare og børneinstitutionen i
Corlate (Rumanien)*

Det Europæiske Hus fylder 15 år

Tænk det er 15 år siden, vi mødtes en sludkold aften på den øverste etage af HK-højhuset ved Langebro i København for at stifte den humanitære forening *Det Europæiske Hus*. Men det er det altså den 24. november 2009.

Vi følte, vi var nødt til at gøre noget, fordi vi ikke kunne acceptere blot at give op og lade de unge rumanske institutionsbørn sejle deres egen sø - bare fordi de blev 18 år! Men det var synspunktet i den hjælpeorganisation, vi indtil da havde samarbejdet med om at udvikle livsbetingelserne for de børn, der var mishandlet og gemt væk på institutioner og anstalter.

Og når systemerne opfører sig både umenneskeligt, ufleksibelt og ufornuftigt er man nødt til at gøre noget. Dengang var det pga. de rumanske børn, i dag er det bl.a. behandlingen af asylansøgere og *omvællseringen* af de danske systemer. I det hele taget den øgede vægt, der lægges på magt og

vold som middel til at løse sociale og politiske konflikter. Noget som vi ellers troede var det, vi arbejdede for at gøre bedre i Østeuropa og andre steder.

Derfor må vi - beklageligvis - konstatere, at der fortsat er brug for foreninger som Det Europæiske Hus. Der er fortsat brug for mennesker, der vil og tør gå mod strømmen, når der handles magtfuldkomment, umenneskeligt og uden sund fornuft.

Vi mener, det er sund fornuft og nødvendigt at arbejde sammen med, om og for mennesker, der er i risiko for at falde af i svinget i deres samfund.

Hvad enten vi kalder dem handicappede, unge kriminelle, psykiatribrugere, voldsramte, gamle eller noget syvende. Alle skal have muligheder for at være med!

Og for at opnå dette, mener vi, det er godt og lærerigt at arbejde sammen på tværs af grænser - både faglige og geo-

grafiske. Både fordi vi hører sammen i det ”globale” hus, og fordi vi kan lære meget af dem, der måske ser på verden lidt anderledes end os selv.

Det handler ganske simpelt om at skabe godt naboskab. Menneskeligt og professionelt.

Vi har gennem alle 15 år arbejdet efter disse enkle principper, uanset vi har været med i mange, mange forskellige aktiviteter og projekter.

I dette jubilæumsnummer fortæller vi om nogle af aktiviteterne og menneskene. Men mest af alt vil vi gerne her fortælle historien som afsæt for de nye udfordringer, DEH skal løfte i de kommende år. Et kronologisk opslagsværk over projekter, DEH har været med i kan du finde på hjemmesiden www.europeanhouse.org

Vi takker Tipsmidlerne for støtte til at trykke dette udvidede jubilæumsnummer, hvor fortiden møder nutid og fremtid i Det Europæiske Hus.

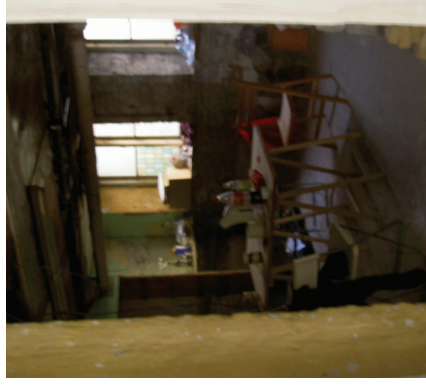
Herfra vor verden går - du er altid velkommen indenfor!

Det Europæiske Hus har gennem alle årene hørt til på Uraniavej 5 på Fredensborg - hos den nuværende formand Lise From (som havde været kasserer indtil da). Men foreningen har også haft kontor eller lokaler mange steder gennem årene: St. Kongensgade, Næstved, Helgolandsgade og nu senest i Ved Glyptotekeet 6 siden sommeren 2007.

Vort nuværende kontor er egentlig et meget godt eksempel på, hvordan DEH er nødt til at arbejde. Vi støder ind i en opgave: her at finde et lokale midt i København, som ikke er for dyrt.

Næste skridt er at finde både de praktiske muligheder og de økonomiske midler til at realisere projektet med det mål at skabe en

ramme og en base for foreningen. Her fandt vi efter en del søgning et godt sted med muligheder. Men med behov for enormt meget arbejde og vinden alt fra borde, stole, hvidevarer, maling, el osv. osv. (Billederne nedenfor viser tilstanden efter de første par ugers nedrivning, kørsel til genbrugsplads.) Faktisk tog det mange måneders knoklen i alle weekender og aftener .

Derfor så vi ofte kun hinanden fra de mærkeligste vinkler - som her på billederne til venstre: Loli og Flemming Rasmussen igang med renoveringen. Det er Loli overst!

Arbejdet med at ordne rammerne her på kontoret, så vi kunne komme igang med de egentlige aktiviteter, lignede iøvrigt på mange måde andre projekter og arbejde i en forening, der drives af frivillige kræfter: *det ser ikke ud til, at der er så mange, der har lyst til at være med til denne slags slæbefase.*

Men det lykkedes over to omgange at gøre lokalerne klare, så de fungerer. Nu skal vi bare have gjort den sidste finish - men stedet kan benyttes af alle foreningens medlemmer, der har brug for at mødes eller lave noget midt i København - 3 minutter fra Hovedbanegården og med smuk udsigt til bagsiden af Glyptoteket. Ring hellere først. For der er ikke altid nogen på kontoret. Men torsdag eftermiddage er formanden og næstformanden tilstede. Velkommen!

Dem de andre ikke vil lege med.. Men det vil DEH

Det Europæiske Hus har altid handlet om at gøre noget for og med mennesker, der havde stor risiko for at falde af i samfundssvinget. Eller som allerede var faldet af. Og det skrev vi allerede på vort første brevpapir:

Det Europæiske Hus er en non-profit organisation og arbejder med udviklingsprojekter, der giver de svageste grupper bedre muligheder for at tage del i det samfund, de lever i.

De tre nøglebegreber for foreningens arbejde har altså altid været: ”svage grupper”, ”tage del i eget samfund” og ”at skabe muligheder”.

Mange af os synes, at dette er forholdsvis klar snak, når vi skulle fortælle, hvad DEH

lavede. Men sådan er det ikke

altid i virkelighedens verden, hvor der er en trang til at sætte i bås. Gerne i form af diagnoser/afgrænsning af grupper (børn, handicappede, kriminelle, misbrugere, psykisk syge osv.) -

eller som indsatsområder: fattigdoms-bekæmpelse, demokratisering eller økonomisk udvikling; områder som defineres af autoriserede eksperter.

Derfor hjælper det ikke meget, at vi synes, det er rimeligt klart, at vi arbejder for alle mennesker, der bliver smidt bagerst i køen, når der skal skabes muligheder. Hvad enten de er børn, unge eller gamle. Hvad enten de er handicappede eller voldsramte familier. Eller hvad enten de er psykisktroubledede eller unge kriminelle.

DEH skal

være åben for at gøre noget for og sammen med alle disse udsatte grupper - på tværs af båsene, man så gerne ville droppe dem ned i.

Så selvom det kan være svært, har DEH holdt fast i at arbejde på tværs

af båse, diagnoser og sektorer. Vi mener, at mulighederne for mennesker, der er truet af permanent eksklusion, ligger i at være med til hele tiden at finde nye vinkler til at inddrage dem i deres samfund.

Så når vi i midten af 1990'erne organiserede poesi festivaler i Craiova i Rumænien med kendte forfattere fra hele verden, var det bl.a. for at pege på betydningen af *den kulturelle vinkel* i et samfund, hvor også de udstødte og kasserede børn skulle have plads. Og for at bringe de to grupper: kendte forfattere og børnene sammen i den rumænske offentligheds bevidsthed.

Danske *Vagn Lundby*, *Klaus Røjbjerg*, *Pia Tøjdrup*, *Thorkeild Bjørnwig* mødtes med rumænske *August Doinas* og mange andre poeter fra hele verden og diskuterede poesi og kultur. Og var på denne måde med til også at skabe muligheder for børnene, fordi vi kob- lede to adskilte båse sammen.

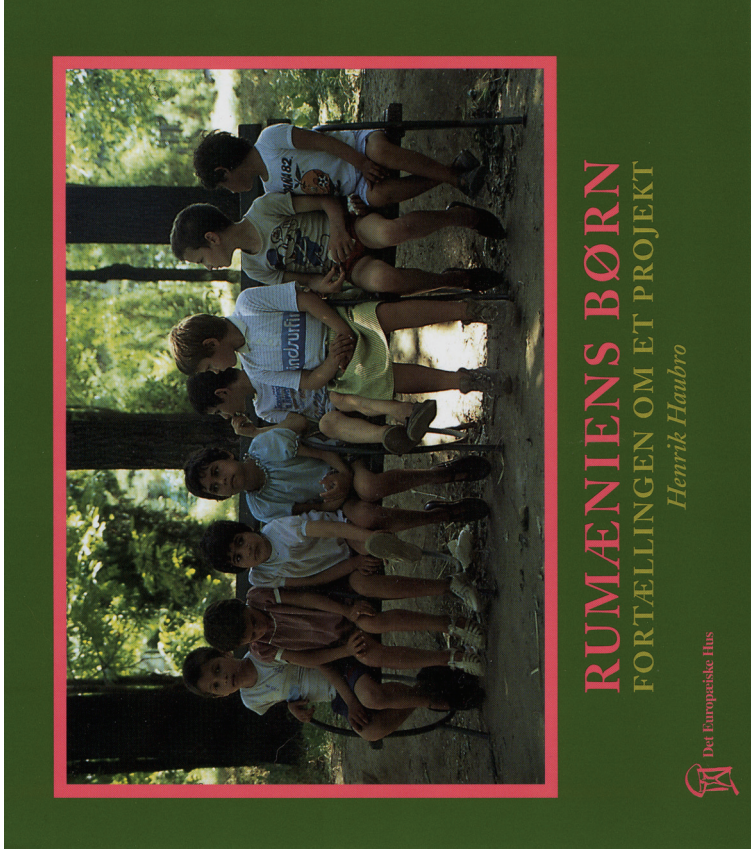
Thor-kild Bjørnvig læser sine digte op ved krigsmonumentet i den rumænske by Calafat, der ligger ved Donaufloden overfor den bulgarske by Vidin. Og kun 15 kilometer fra det psykiatriske hospital i Poiana Mare, hvor vi arbejdede især med de "ubrugelige børn".

Selve poesi festivalerne fandt sted i Kunstmuséet i Craiova og tiltrak en masse opmærksomhed fra medier og mennesker.

En opmærksomhed, der også kom børnene til gode - alle de mere end 100 børn og unge fra det psykiatriske hospital flyttede ud i bofællesskaber mellem alle andre mennesker. Og vi er sikre på, at denne kulturelle vinkel også var med til at gøre det muligt.

De lange seje træk

Men det er ikke nok at lave festivaler, konferencer, kampagner, hvis der skal skabes muligheder for de udstødtte.

Der skal også stædighed til for at komme igennem modvilje, vaner og magtkultur. Der skal energi, viden og humor for at skabe forståelse for, at de udstødte faktisk også er mennesker med en ret til at leve et ordentligt liv. Og endelig skal der skaffes ressourcer til overhovedet at kunne gøre det. Det handler om de lange seje træk.

Her er nogle af børnene fra det psykiatriske hospital i Poiana Mare på tur i Calafat. Vi begyndte at tage dem med på ekskursioner for at vise dem livet udenfor for de havde faktisk aldrig været uden for Poiana Mare. Og vi fandt ud af, at der faktisk kunne være farligt mange børn i et gammelt folkevoynsrugbrød - for alle børnene ville med.

Du kan læse mere om denne første del af projektet i bogen.

Derfor er vi også uforstående over for den praksis, der er hos mange donorer som EU, Udenrigsministeriet m.fl.

Her skal man skabe bæredygtige resultater på 1-2 år, hvoraf mindst en fjerdedel af tiden og ressourcerne skal bruges til administration, styring og evaluering. (På mange måder er denne danske debat om tidsforbruget til kontrol, skemaer og administration i socialt og pædagogisk arbejde også et meget spejl for projektarbejde.)

De fleste mennesker husker sikkert de grufulde Tv-billeder fra de rumænske børnehjem og psykiatriske hospitaler som i Poiana Mare. Hvordan nogen kan forestille sig, at man kan gennemføre en bæredygtig forandring af disse børns vilkår og udvikling på to år, er simpelthen uforståeligt.

På afgrænsede felter kan man nok implementere en model eller en metode, hvis en række forudsætninger som menneskesyn, forståelse og ressourcer er tilstede. Men når der næsten altid i udviklingsprojekter som vores skal

Børn fra børnehjemmet i Cor-late, som var med i det projekt, vi arbejdede med fra 1990 sammen med Red Barnet. Vi var med til at få børnene ud til andre steder. Men det er nu blevet åbnet igen, fordi vi ikke kunne skaffe midler til at forisætte. Så der er fortsat meget at gøre!

Vi må aldrig glemme, det er mennesker, vi arbejder med

Gigel blev en 28 år. De første 25 år *overlevede* han på børneinstitutionen Corlate, hvor forholdene var værre end vi byder dyr. Gigel var som de andre børn kasseret som ubrugelig, fordi han var eller blev autistisk.

Børnene levede i en stank fra afføring og urin blandet med klor, liggende i deres tremmesenge det meste af dagen. En gang dagligt blev de lukket ud i den friske luft, hvor de kunne sidde i en bunke, hvis de ikke ville have en slag oven i hovedet med en kæp. Gigel og de andre levede med vold og misbrug som en del af hverdagen. Med dårlig mad og fælles klude som tøj.

Og sådan var det på de fleste af institutionerne for de ”ubrugelige” børn i Rumænien. Gigel var blot en af de over 100.000 børn, der anonymt levede et ikke-liv fjernet fra resten af samfundet.

Naturligvis handlede det første omgang om at være med til at skaffe de

mest nødvendige ting som mad, tøj, senge, legetøj. Og det var de store organisationer som Red Barnet og Røde Kors ret gode til. Derfor var vi glade for at kunne give en hånd med her.

Og vi var glade for at kunne stable et udviklingsprojekt på benene for Red Barnet i 1992 i hele Dolj amt i Rumænien, hvor der skulle gøres en indsats for 3.000 institutionsbørn, hvoraf en del var psykisk handicappede, HIV/AIDS smittede eller stærkt underernærede og svækkede. Og det lykkedes faktisk på et par år at få de to værste

institutioner lukket og børnene flyttet ud på specialskoler og et par mindre institutioner i Craiova by. Samt skabt det første bofællesskab for unge i Rumænien - en gruppe på 10 unge fra det psykiatriske hospital Poiana Mare.

Noget der ikke kunne have været gjort uden stort mod fra vores lokale samarbejdspartner, der satte deres stilling og renommé på spil for at gennemføre udflytningen, der skete under politibeskyttelse. Så megen lokal modstand var der - for det handlede jo også om lokale arbejdspladser. Og uforståenhet for, hvorfor man skulle gøre noget for disse ”ubrugelige” børn.

En af dem, der flyttede med ud var Gigel. Efter et lille år på institution i Craiova, flyttede Gigel videre til et nyt bofællesskab med 8 andre handicappede unge, som vi var med til at etablere sammen med en nydannet rumænsk NGO, Helios, fordi vi gerne ville forankre projektet lokalt.

Gigel - eller Marian Paduceel, som han rigtigt hed - blev 28 år. Han var født den 4. april 1974 og døde den 3. november 2002. Han døde vel nærmest på grund af en kropslig kollaps på grund sit hårde liv og sin dårlige fysiske tilstand. Gigel blev begravet den 5. november på kirkegården Nord-Craiova.

Gigel's død var trist for alle os, der kendte ham og hans spinkle stemme og viften med hænderne, mens han alligevel sky trak sig lidt væk. Midt i sorgen var det dog opløftende at se, at Gigel nåede at blive set som et unikt menneske - og ikke bare som et af de børn, der bukkede under og forsvandt, uden nogen talte om dem. De eksisterede bare ikke, hverken før eller efter døden. Gigel nåede at eksistere!

Der var andre af børnene, der døde. Nicoleta og Delphino. Også de nåede heldigvis at opleve en anden verden end Poiana Mare, at der kunne være plads også til dem.

Og måske er det netop de børn, der døde, der allertydeligst har vist, at disse børn var og er unikke mennesker med en livskraft, der siger spar to til mange andre mennesker. Måske er den allervigtigste menneskeret, vi

kæmper for, *retten til at være menneske* og at blive set som et unikt individ. Vi taler ikke bare om tal og systemer, når vi taler udviklingsarbejde. Vi taler om rigtige mennesker.

Menneskerettighederne og FN's Standardregler for handicappede bliver først rigtig vigtige, når vi husker, at det er rigtige mennesker, vi arbejder med. Og ikke bare principper.

Vi skal altid være med til at gøre det lidt bedre

- Vi undrede os meget over de ansattes sprogbrug, fordi folk, der arbejder med humanitært arbejde, hjælp og assistance til andre mennesker, normalt ville tale om de mennesker. Her virkede det som om, vi fik kontakt til en afdeling som ikke ville eller kunne tale om mennesker, og som var meget lukkede omkring deres arbejde og deres forhold til asylansøgere,⁷ fortalte Natalia Nilsson til Information den 7. 12.2007.

Natalia Nilsson havde sammen med sin medstuderende Irina Mogensen på CBS (Handelshøjskolen i København) skrevet et masterspeciale om, hvordan Dansk Røde Kors' asyldeling i stivende grad mindede om en statslig organisation og derfor fik svært ved at leve op til de humanitære principper, der gælder for den internationale organisation.

Natalia og Irina stillede sig det spørgsmål, hvad betyder de retningslinjer,

der er for humanitært arbejde, og hvordan handler folk ud fra dem i det daglige arbejde?

4 centrale humanitære principper
Upartiskhed, neutralitet, uafhængighed og medmenneskelighed er fire af de centrale humanitære principper, der ligger til grund for Dansk Røde Kors' arbejde. Og vel for de fleste andre humanitære organisationer.

Gennem kvalitative interviews med de ansatte søgte de to forskere at belyse spørgsmålet om sammenhæng mellem principper og praksis hverdag. Og billedet var ikke så kønt.

- Spørgsmålet er, hvor uafhængig og neutral asyldelingen er, når den er fuldstændig afhængig af statslig finansiering, siger Natalia Nilsson.

- Det virker som om, holdningen er, at hvis de [=asylansøgerne] skal behandles neutralt, så skal man helst ikke involvere sig for meget med dem,

fortsætter Irina Mogensen. Neutraliteten er også argumentet for ikke at deltage i den offentlige debat om asylansøgere. Med risiko for at blive tavs tilskuer til umenneskelige forhold.

DRK. Asyldeling virkede efter deres mening som en god administrator. Om den levede op til de humanitære principper er en helt anden sag.

Derfor kom foreningen i verden

Det er en hel parallel analyse, der førte til etableringen af foreningen Det Europæiske Hus.

Efter tre års arbejde med børnehjemmene og institutionsbørnene i Rumænien, hvor det lykkedes at flytte også de mest handicappede og skadede børn med ud til (lidt) bedre fysiske forhold og behandling, ville Red Barnet lukke projektet. Fordi børnene var blevet over 18 år, og fordi de ellers ikke kunne skaffe EU midler til at fortsætte arbejdet.

Når vi vidste, at de fleste af dem kun ville have en skabne som kriminelle og prostituerede. Eller at blive sendt tilbage på de gamle institutioner. Nu bare som voksne.

Hvis vil skulle leve op til principperne om upartiskhed, neutralitet, uafhængighed og medmenneskelighed, måtte vi gøre noget, når ingen af de store ville være med.

I første omgang for at gøre noget for de rumænske unge, men i det hele taget for at skabe en indsats, der handlede om udvikling snarere end nødhjælp, om smidighed og fleksibilitet snarere end formalistiske mentale kort, og om at være med til at skabe livsmuligheder uden for institutionerne.

Og nu var der ikke længere den store interesse for børnene i Rumænien i de danske medier og offentlighed.

Men hvordan kunne vi først have været med til at sætte gang i en god udvikling for disse børn og derefter bare lade dem i stikken, fordi de fyldte 18 år.

Navnet »Det Europæiske Hus« har nok skabt nogle forkerte forestillinger hos mange mennesker, der tror, det er noget med EU. Og det er det ikke.

Foreningen er uafhængig af partipolitik, religion og økonomiske interesser.

Det Europæiske Hus idéen om, at vi bor i et fælles hus - og alle har ret til at være der. Hver af beboerne har selvfølgelig deres egne problemer, og hver af dem ønsker at leve deres eget liv.

Huset er fælles, men hver familie har sin egen lejlighed, og der er også forskellige udgangsdøre. Men det er kun sammen, kollektivt, og ved at bruge fornuftige og menneskeretlige former for samarbejds, vi kan sikre vort fælles hus og gøre det bedre og mere sikkert og vedligeholde det på en ordentlig måde.

Billedet om at vi lever i et fælles hus - det europæiske hus - blev formuleret af Mihail Gorbatjov, Sovjets sidste generalsekretær. Og vi kunne godt lide billedet, så det kom foreningen til at hedde.

Den 24. november 1994 var vi nået så langt, at vi havde vedtaget, en interesseret gruppe mennesker og forslag til et navn til foreningen. Så stiftede vi foreningen

Det Europæiske Hus.

DEH's »målgruppe« er dem, der falder af i svinget

- Hvad laver I så i Det Europæiske Hus? har mange spurgts os. Hvilken gruppe arbejder I med?

Dette enkle spørgsmål er bare ikke så enkelt at svare på. For vi arbejder ikke med en kategori mennesker. Vi er nemlig ikke meget for det der med at sætte folk i bås (eller diagnoser). Vi arbejder med opgaven at skabe muligheder for de glemte mennesker blandt udsatte grupper - uanset deres alder. Dem som det er svært at skaffe interesse for. Dem der ikke laves katastroferapporter om - undtagen måske lige i en kort periode, når det har nyhedens værdi. Og derfor også dem, som det er svært at skaffe midler til at arbejde med.

Vi oplever det med de rumænske børn på institutionerne, de unge og de voksne på de psykiatriske hospitaler, de gamle på humske plejehjem, kvinder og børn i voldsramte familier, unge kriminelle, misbrugere med psy-

kiske lidelser (dobbeltdiagnoser) osv. Det Europæiske Hus er skabt og arbejder for og med glemte mennesker og deres lokalsamfund for at udvikle levevilkår blandt andre, så de selv kan komme videre i livet og tage aktiv del i deres samfund.

At være med til at gøre noget for at forbedre disse glemte menneskers vilkår og muligheder for at tage del er svært. Ikke bare fordi det er svært at skabe interesse og penge. Men også fordi det kræver lange, seje træk (ofte mere end 5-10-15 år) og naboskab. Og fordi det kræver større indsigt og indlevelse end »blot« at give den første nødhjælp.

Det Europæiske Hus tror altså på, at vi er nødt til at arbejde med både de enkelte mennesker og med deres samfund lokalt og nationalt. Så hvis det ikke lød så abstrakt, ville vi nok svare på spørgsmålet om, hvad DEH arbej-

der med, at vi arbejder med *empowerment*. Altså at være med til at skabe vilkår og muligheder for »at magte eget liv«. Som enkeltindivid. Som familie. Og som lokalsamfund.

Vi er derfor også begyndt at fokusere endnu mere på at arbejde med *den sociale kapital* i vore projekter. Begrebet er et udtryk for sammenhængskraften i f.eks. nationer, samfund, organisationer, grupper og familier; ved at indgå i sociale relationer baseret på netværk, normer og tillid, får individer adgang til nogle ressourcer, der så at sige udspringer af denne mellemmenneskelighed. Det er disse adgang, vi vil dyrke.

Alfred Dam (i det brune sæt tøj) midt i det psykiatriske hospital i Elbasan, Albanien. Alfred var den første formand for Det Europæiske Hus og lagde med sine mange års erfaringer, viden og netværk inden for arbejdet med mennesker i sårbare situationer grunden for foreningens arbejde.

Fra det psykiatriske hospital i Elbasan. Men det kunne være fra mange af de institutioner for handicappede og sindslidende, som DEH arbejdede i og med i 1990'erne

Umenneskeliggørelsen, der rammer alle ens sanser disse steder, er svære at beskrive. Derfor er det desto vanskeligere at forstå, at ikke alle vil være med til at gøre hjælp og gøre noget. Ikke kun med nødhjælp men også udvikling af hjælp til et godt liv blandt andre

Det kan nytte. Det kan lykkes. Men ikke altid...

Alfred Dam, DEHs første formand, var i 2008 tilbage i Albanien og besøgte en række af de steder, hvor vi havde arbejdet en halv snes år før. Bl.a. for at se, hvad der var sket.

I Albanien havde vi i årene 1994-98 arbejdet med en række projekter støttet af Danida, EU, Baskerlandet - og et projektunderskud for DEH på nogle hundrede tusinde kroner.

Projektet havde bl.a. ført til den første psykiatrilov i Albanien, udflytning af 25% af patienterne på det psykiatriske hospital i Tirana, istandsættelse af 6 modelafdelinger og sanitære forhold i Tirana og Elbasan, støtte til et børne-psykiatrisk center, etablering af bofællesskab for unge, træning af mere end 6.500 deltagere, et par internationale konferencer - og meget andet.

Ifølge Alfreds eget syn for sagen og snakke med overlegen på det psykiatriske hospital i Tirana, var der fast-

holdt en lang række af resultaterne af projektet i det nuværende arbejde i psykiatrien, f.eks. dagtilbud, og de fysiske rammer. Og det er synligt i Tirana, at den ydre udsmykning af det psykiatriske hospital i DEH-projektet (med Peter Haubro som *on-site* projektleder) har inspireret viden om.

Desværre kunne vi ikke skaffe midler til fortsat at støtte bofællesskabet *Vila Dea*, som DEH var med til at starte som en udflytning af unge fra det psykiatriske hospital i Elbasan. Og det måtte derfor lukke, hvilket er næsten ubærligt, når der det handler om mennesker, der er helt afhængige af andres støtte og vilje til at skabe bare almindelige menneskelige levevilkår.

Vila Dea er et eksempel på, at det virkelig kan være omkostningsfuldt at forsøge at gøre noget. Både for de konkrete mennesker, vi forsøger at gøre noget for og med - og for os, der

er involveret som projektmagere. For når det ikke lykkes at skabe mulighed for fortsættelse i lang tid fremover, kan det være smerteligt som i dette eksempel.

Når det så lykkes at holde gang i *Club House* i Tirana en halv snes år med en enorm indsats af især Anse Leroy, er det så meget desto mere en god fornemmelse.

Og det er dejligt, når man som Alfred kan melde tilbage, at mange af de idéer og bestræbelser, DEH var med til at sætte i søen, bliver fortsat. Så ser det ud til, at nogle af de anderledes fremgangsmåder - som f.eks. at få nogle teams fra Saxenhøj i Saks-købing til at tage en torn på hospitalet i Tirana i fire måneder i 3-ugers skift og skabe en intensiv ramme for *learning-by-doing* for praktisk psykiatri arbejde, hvor patienterne er i centrum og ses som mennesker med ret til et godt liv.

Det kan smitte..

En af de allervigtigste effekter ved projektarbejde er at *det smitter* ...af.

En del af smitten er det, man på »projektsprog« kaldet bæredygtighed og forankring. Altså at projektets arbejde fortsættes uden støtte, når projektet er forbi. Selvom det vel egentlig er svært at forestille sig, at man kan nå fra en spæd idé, der skal plantes ud i ny jord, til en livsdygtigt og frugtbart vækst, med et par års indsats (som projekter ofte er). Ikke engang en frugtbusk skal leve op til disse resultatkrav!

I sig selv er det derfor nærmest et slags mirakel, når det lykkes - og derfor er det også de lange seje træk over flere år og med ordentlige vækstbeti-
ngelser, der har den ønskede effekt.

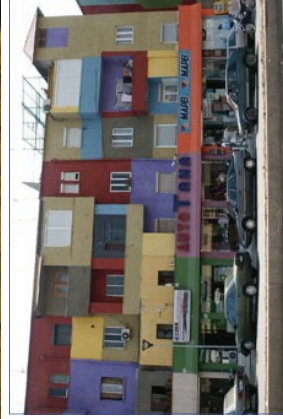
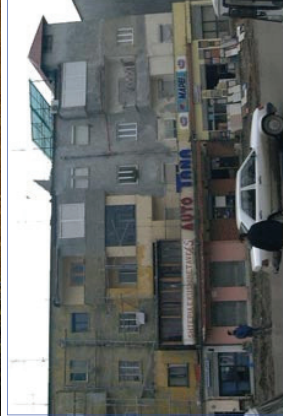
Men så skal der også hele tiden bruges mange kræfter på at skaffe flere res-sourcer. Det er ikke altid dette lykkes, selvom projektet er ved at smitte - på den gode måde. Og så er det skidt!

Når et projekt derfor både er bæredygtigt i sig selv, dvs. fortsat lokal baseret indsats i forlængelse af projektets arbejde, og smitter i bredere forstand i lokalsamfundet, er det formidabelt.

Det Europæiske Hus har dog nok mest af alt lært, at ting tager tid, og at der skal bruges mange kræfter på at kunne fortsætte med det lange samarbejdsstræk.

DEH kan glæde sig over, at Tirana nu som et af sine kendetegn har peppet sine husfacader op de fleste steder. Og det første sted, det skete, var på det psykiatriske hospital - som en del af vort projekt. Selvom alle dengang - for 10 år siden - mente vi var gale.

Se flere facader på www.tirana.gov.al

En tro på det kan lade sig gøre..

Midt i den første projekterperiode i Albanien kollapsede der albanske samfund i borgerkrigs-lignende tilstande. Der kom internationale tropper for at opretholde orden, og der var udgangsforbud efter mørkets frembrud. Mange børn blev sårede, og DEH lavede en lille krølle på projektet, så vi kunne støtte nogle af børnenes rehabilitering sammen med CDC.

Der skal mange talenter i spil, hvis det skal lykkes at skabe resultater. Men den allervigtigste er nok ildsjælen eller en, der har troen på, at det kan lade sig gøre - selv om alle andre siger det modsatte. Og læner sig tilbage i god funktionærstil.

Mange af Det Europæiske Hus' projekter og indsats afhænger af dette *humlebi-princip*: nogen synes, det skal gøres noget og buser på med at finde mulighederne til at gøre det.

Stort set alle DEH's aktiviteter har dette islæt, også fordi det faktisk er et grundprincip i foreningen, at vi skal være ramme for sådanne mennesker, der brænder for at gøre en indsats for at forebygge udskillelse og isolation af mennesker, uanset hvilken begrundelse ”samfundets magtbase” finder på.

Anse Leroy, bestyrelsesmedlem i Det Europæiske Hus, er et godt eksempel på en sådan ildsjæl. Selvom Anse må

siges at være en ildsjæl ud over det normale.

Anse kom med i DEH i forbindelse med arbejdet psykiatireformen og igangsætning af socialpsykiatrien i Albanien. På Anse'sk maner tog hun Tirana med storm og fik skabt grundlaget for etablering af et *Club House* efter principperne i Fountain House modellen, dvs. psykiatribrukerne fik deres ”eget” hus som medlemmer, hvor de støtter hinanden socialt og med undervisning, så de kan komme tilbage til uddannelse og/eller job. Noget af en nyskabelse i Albanien.

Men det kunne ikke stoppe Anse. På samme måde som sammenbruddet i Albanien i 1997 ikke kunne stoppe hverken DEH eller Anse. Dette projekt var bare noget, der skulle gøres. Så Anse kom ned til os andre i Tirana uanset undtagelsestilstand og danske soldater. Forhindringer er til for at blive fjernet og løst.

.. Ildsjæle og humlebier

Anse Leroy er altid på vej og har i Det Europæiske Hus knoklet med at skabe bedre og nye muligheder for sindslidende i Albanien, Rumænien, Polen, Kosova - og mange andre steder. Og Anse skal nok komme frem - enten ved at bede om andres støtte eller at gøre det selv. Læs (koge)bogen om Anse. Fås i DEH.

Redigeret af Marianne Noe Hjarsø

En god ven er bedre end 10 psykiatere

I anledning af Anse Leroy's 70-års fødselsdag

Selvom Anse er noget helt for sig selv, er hun alligevel også et eksempel på, hvordan en forening som DEH kun kan fungere, fordi der er ildsjæle, der brænder for noget. Det kan være Lise og Rusland, Flemming og Loli for Rumænien, eller Hans-Henrik for Laos. Og mange andre. Sådan har det i alle 15 år været denne kraft og frivillige indsats fra sådanne humlebier, der har gjort det muligt.

Fra top til tå ... de bonede politiske gulve

Hvis der skal kunne ske noget, hvis det skal være holdbart - og hvis man skal skaffe ressourcer til at gøre noget - så er en del af opgaven at mødes med magtens folk. Uanset næsten hvem de er, skal en forening som Det Europæiske Hus forsøge at skabe kontakt og møde toppen.

Billederne på modsatte side er blot et fåtal af de møder, flere af os har brugt i ministerier, regionale og lokale administrationer, NGO'ers og lederes kontorer, etc. Billederne er mestendels fra Albanien og viser også politikerne Jesus Loza Aguirre og baskiske politikere, som vi gennem over en halv snes år havde et godt og tæt samarbejde med både i Albanien og Rumænien.

En række eksempler på de mange møder med ministre, chefer, politikere o.m.a. magtfolk, som DEH gerne vil have kontakt med, fordi de er forudsætningen for at kunne gøre noget og gøre de ikke-magtfulde synlige på dagsordenen.

Vi har også haft glæde af en række danske politikeres vilje til at være med til at åbne døre, f.eks. EU parlamentsmedlemmet Freddy Blak.. Magtlaget er en del af vilkårene for projektarbejdet, og så kan det være godt at få kontakt til det. For uden kontakt sker der sjældent noget i den del af verden, DEH har arbejdet.

Men det er også vigtigt altid at være opmærksom på, hvad der sker, og hvad det handler om. Hvad enten det handler om det danske Udenrigsministeriums ønske om at dække over, hvad det gør i Hviderusland, eller det handler om at få en medalje af Rumæniens Præsident. Hvis man får smag for magtspillet for magtens skyld og tror på sin egen "vigtighed", er det ikke i DEH, man skal slå sine folder.

Foreningen vil gerne acceptere, at det er nødvendigt at have kontakt med magten, men vi skal aldrig gå efter at

blive en del af den. Eller lade os kue af den, f.eks. fordi vi er afhængige af bevillinger. Det Europæiske Hus sætter en ære i at være uafhængig af politiske, religiøse og økonomiske interesser - og at arbejde for og med fuld gennemskuelighed/transparens.

Af og til giver dette da anledning til svære dilemmaer, fordi man "taber" en bevilling, fordi magtens folk ikke kan lide den måde, DEH arbejder på. Især når det sker i det skjulte under henvisning til "statens sikkerhed" og "relationer til andre lande". Og her er det ikke diktaturstater som Belarus, der er tale om. Men Danmark.

Men DEH ser det kun som vores opgave at pege på sådanne efter vor opfattelse urimelige fremgangsmåder. Ikke at bryde kontakt og samarbejde med magtstrukturene, for de er et afgørende vilkår, hvis vi skal nå nogle resultater sammen med vore partnere.

Viden er magt

I alle DEH's projekter og aktiviteter er formidling og udveksling af viden en meget vigtig del. At kunne magte de svære situationer og opgaver er nemlig ofte afhængig af viden og evnerne til at bruge denne viden.

Derfor er uddannelse, kurser, workshops og konferencer vigtige - når det sker som en udveksling og dialog mellem forskellige mennesker og grupper. Desværre sker det, at en konference mere bliver en selvrosens arena, hvor det ene magtmenneske vil klappe sig

selv og hinanden på ryggen. Derfor er det vigtigt for DEH, at flest mulige af de konferencer, vi har med at gøre, har deltagelse af alle parter: borgerne, praktikerne, lederne, administratorene og politikerne. Noget der ikke altid er så let, som man skulle tro. Borgere og praktikere er ikke altid så velkomne eller synlige, når man deltager i konferencer og seminarer. Heller ikke i Danmark.

Men det er alligevel vigtigt at være med for at gøre dele vores viden med andre - og vice versa. For videndeling er en afgørende bestanddel for en bred og velfunderet viden, som igen er nødvendig for at udvikle sine kompetencer, så man kan magte mere selv.

I det hele taget er alle de aktiviteter og produkter, der er med til at åbne adgangen til viden, utrolig betydningsfulde for de udviklingsmuligheder, der skabes. Konferencer er ganske vist ikke tilstrækkelige i sig selv, hvis de ikke omsættes til nye strategier og handleplaner. Så er de bare snak!

Men selv snak kan være vigtige som første skridt til at sætte andre holdninger til, f.eks. sindslidende, på dagsordenen. Og netop deltagelse af forskellige nationaliteter kan være en god måde at udveksle sådanne forskellige syn på mennesker og verden. Både i form og indhold.

DEH har gennem årene været involveret i hundredvis af konferencer, seminarer, workshops og kurser. Senest var foreningens formand Lise From deltager i en handicapkonference og kurser i Moskva og Det Internationale Sibiriske Sociale Forum i Altai. Hvor i øvrigt også Lars Steinov, generalsekretær i AELI, deltog sammen med SL næstformand Benny Nielsen. Lise er på det øverste foto i gang med at se på en stand.

Det Internationale Sibiriske Sociale Forum i Altai var organiseret af Unionen af Socialpædagoger og Socialarbejdere i Rusland, her med formanden Antonina Dashkina mellem Benny (tv) og Lars (th). Unionen er partner med DEH i en række projekter i Rusland, bl.a. projektet der handler om empowerment og forebyggelse af udbredthed blandt socialarbejdere. Et projekt støttet af EU og organisationerne selv.

Viden er også oplevelser og magi

En af de ekstraordinære aspekter ved at arbejde sammen med andre mennesker på andre steder og i andre kulturer er oplevelserne, når man kommer tæt på anderledes natur og livsformer. Når man kommer lidt ind under huden og fornemmer magien af det fremmede.

Mulighederne for intense oplevelser, når man kommer tæt på andre mennesker - der oftest lever under meget svære forhold - hører altså også med til billedet af arbejdet i Det Europæiske Hus. Netop det at arbejde sammen med og for andre mennesker er med til at give mening med ”galskaben”.

Fotoene her illustrerer bedre end ord dette ekstra, som Det Europæiske Hus også giver mulighed for, når vi søger og udfordrer viden.

Fotos: Lars Steinar, fra Altai

November 2009

Viden skal udfordres

Det er vigtigt at udfordre vores viden. Det er næsten det bedste ved et godt *nuboskab*: at vi kan besøge hinanden og udfordre vore forskellige måder at se på verden, at forstå verden.

Desværre er mange mennesker bange for at få forstyret deres viden. Fordi vi synes, vi har styr på verden med vores kendte mentale kort. At blive forstyret er at miste fodfæstet, som Søren Kierkegaard skrev, da han skulle beskrive det at lære noget nyt.

Hvis man kan tale om konkrete resultater af forskellige måder at anskue verden, står kahven her. For at vise, at det var alvor med samarbejdet - og ikke bare en turistvisit - gav Lise en kaff, noget ris og et par bolde til børnehjemmet for sentudviklede børn og unge i landsbyen, der blev drøftet. Som de skulle bruge både til at få mælk og til at undervise de unge i at passe dyr. Og nogle dage efter kom fotoet med email.

Men uden at miste fodfæstet sker der ingen udvikling. Så DEH har gennem alle årene gerne ville være med til at få andre og os selv til at snuble i egen viden. Og en af de bedste måder at forstyrre hinanden på er at invitere andre ind i vores egen verden og få andre til at invitere os ind i deres. Det kaldes at besøge hinanden. Eller på projektsprog: *studierjser* eller *fact finding mission* (det lyder da flot, ik?).

DEH-formand Lise From har netop været på en sådan fact finding rejse til Kirgisistan for at finde ud af, hvordan de kontakter, hun fandt sammen med i Altai i Sibirien, ser på verden. Og hvordan vi ser på verden og mulighederne for at gøre noget sammen.

Vera Usenova - formanden for Unionen af Socialarbejdere i Kirgisistan - har allerede været i Danmark mellem Altai og Lises besøg i Kirgisistan. Så der er usædvanlig meget gang i den

gensidige udfordring af verdensbilleder. Der kunne se ud til at rumme muligheden for et samarbejde om at udvikle en modellandsby for inklusion af handicappede og ældre, og forebyggelse af børnearbejde. Måske kombineret med træning af socialarbejdere på et plejehjem, der virkelig trænger til det. Så nu skal der hurtigt samling på indtryk og viden fra disse besøg og snakke - og findes ud af, om vi sammen kan skrive et projekt og skaffe penge til det.

Denne måde at udfordre viden på brugte DEH meget, da den glimrende Demokratifondsmulighed eksisterede frem til år 2000. Her kunne vi søge støtte til studiebesøg fra grupper, vi arbejdede sammen med i Østeuropa. Nu skal sådanne besøg klemmes ind i budgetterne for projekterne. Og mulighederne for studiebesøg er meget mindre, hvilket nok er lidt kortsynet af bureaukraterne med pengene.

Viden skal ses og mærkes. Derfor studiebesøg.

Det er den første weekend i maj 2009. 15 kvinder og 1 mand. Det er gruppen fra Rusland, som vi venter på lørdag formiddag i ankomsthallen i lufthavnen. Vi kysser og hilser på alle, inden vi alle haster ud til taxaeerne, der skal bringe gruppen til Hotel Scandic midt inde i København. Lige ved Planetariumet og søerne.

Besøget er i gang - og i de følgende 8 dage er der nok at se til med at få hele programmet til at klappe. Allerede lørdag eftermiddag er der de første møder, bl.a. med Antonina og Anna fra DEH's russiske samarbejdspartner efterfulgt af middag med hele gruppen.

Studiebesøget er en del af vort fælles projekt om *Empowerment of women working as social workers*, der i stor udstrækning handler om træning og udvikling af steder og metoder til forebyggelse af stress og udbændthed blandt socialfolk i tre projektregioner: Vladikaf-

kaz (ved Georgien og Beslan), Kermovo (med kæmpe kulminer) og Moskva. Alle tre steder kendetegnet ved katastrofer - ulykker og terrorangreb.

Og om søndagen mødes vi allerede efter morgenmaden for at gennemgå programmet, gå gennem Københavns og holde *projektnygruppermøde* på DEH's kontor. Og middag i Det Kinesiske Tårn i Tivoli om aftenen. Administration og kultur er også en del af at få ny viden.

Der er mange mennesker, der skal laves aftaler med, når et sådant program skal laves. I dette besøg skal 5 deltagere + 1 tolk endda være med på AEJJI's verdenskongres, som blev holdt i den samme uge i København. Et spændende faglig og socialt møde mellem knapt 700 socialpædagoger fra hele verden, og altså også fra Rusland. Vores russiske samarbejdspartner, Union af socialpædagoger og socialrådgivere i Rusland, var netop blevet

medlem af AEJJI, og fik valgt deres næstformand Igor Lapsky til bestyrelsen for AEJJI. De 6 russiske gæster fulgte kongressens program i fire dage og fik her også lejlighed til at besøge sansesfestvallen i København (på trods af regn), mens hele den russiske gruppe var med til receptionen på Københavns Rådhus og kongressens fest på Christiania. Så en stor tak til AEJJI for et godt samarbejde med DEH.

Den anden del af gruppen tog sig af besøget direkte relateret til vort fælles projekt om beredskab og kriserintervention. Det var lykkedes at få sammentat et program, hvor vore gæster både besøgte Beredskabsstyrelsen, Falck Healthcare, Københavns Universitets *Disasters Management Master Programme*, Indenrigs- og Socialministeriet.

Besøgene dækkede også besøg hos formanden for Folketingets Socialudvalg, Erling Bonnesen, som fortalte

Formanden for Folketingets Socialudvalg, Erling Bonnesen (V) fortæller om det danske velfærdssystem

om det danske velfærdssystem. Her spurgte gruppen især, hvad man i Danmark gjorde for krigsveteranerne, som er et stort socialt problem i Rusland. Erling Bonnesen var først synligt forvirret, men fortalte så om de danske overvejelser i forhold til vore hjemsendte soldater fra hhv. Irak og Afghanistan.

Denne del var endda kun til onsdag med. Alle aftenerne var der fælles mid-

dag for alle, hvor der blev udvekslet livligt om dagens oplevelser.

Torsdag lagde vi vejen om det nye *Koldkrigs-museum* på Stevns. Det er jo altid spændende at se verden fra ”den anden vinkel”, selvom det også kan være svært.

Et par timer med krudt, kanoner og lange underjordiske gange – og en smuk strand med *the White Cliffs of Stevns* – blev fulgt op af en lille, let frokost i Kulturhuset ’Harmonien’ i Rødvig. Og så var der besøg i Stevns Kommunes sundhedsafdeling, hvor der med sundhedschef Ase Bethelin og social- og sundhedsudvalgsformanden i spidsen blev fortalt om arbejdet med at forebygge stress og udbrændthed (også en central del af vort fælles projekt i Rusland).

Fredag var det St. Bededag i Danmark, så vi tog hele gruppen til Sverige. I Malmö besøgte vi kulturhuset ’Garaget’, hvor også stadsadministratoren i Sverige blev gennemgæet, og om hvordan man arbejder socialt og

kulturelt i en bydel. Desuden var der et oplæg om beredskabet i Malmö.

Den russiske delegation viste deres film fra det russiske katastrofeministerium, om hvordan psykologer sendes ud direkte i krisesituationer, og hvordan man udvalgte personale. Noget som svenskerne satte pris på at se – og de ville gerne fortsætte og har fortsat kontakten. Der blev også lige tid til at handle i Malmö, inden der fredag aften var afslutningsreception hos DEH’s formand Lise From med 16 begejstrede og noget trætte russiske gæster – og ditto danske værter.

Natten var kort, inden gruppen lørdag formiddag blev kørt til afgang i Kastrup lufthavn for at tage hjem til den russiske *Victory Day* den 9. maj.

DEH takker alle de mange mennesker, der var med til at gøre det til et lærerigt og succesrigt besøg.

Et eksempel på et studiebesøgsprogram, som kun er en lille del af den intense diskussion og udveksling af måder at se verden.

Det skal give mening i begge ender

Udviklingsbistand med geder ... hvad med en gris?

GIVEN GRIS

Den gamle italienske Crivello er en fantastisk smagfuld og sukkersød gris, som er blevet brugt til at lave lækker bacon og prosciutto. Den er også en fantastisk kød til stegning og gryderetter. Den er en af de bedste griser til at holde på i Danmark.

Den gamle italienske Crivello er en fantastisk smagfuld og sukkersød gris, som er blevet brugt til at lave lækker bacon og prosciutto. Den er også en fantastisk kød til stegning og gryderetter. Den er en af de bedste griser til at holde på i Danmark.

For et par år siden lancerede en række organisationer, at man kunne give en julegave i form af en donation på en gris, et får, en ko eller en hønse. DEH sprang med på bølgen for det var også vores erfaring, at der i mange af de østeuropæiske lande som f.eks. Rumænien var så meget fattigdom, at det var en god idé at donere nogle husdyr, som både kunne give mad og lære de unge at passe dyrene. Og det blev ganske rigtigt *hjalp-til-hjælp* visse af stederne i Rumænien. Men vi så også, at succesen naturligvis var helt afhængig af, hvordan de voksne omkring de unge gearbedede sig. Så vi arbejdede videre herudfra. For det skal give mening i begge ender. Både her og der.

I det hele taget kan det være svært at finde på ting, der både giver mening og midler her i Danmark. Hvis det ikke er store indsamlinger, som DEH slet ikke har haft kapacitet til at være med i endnu. Vi har i det små forsøgt at ”selge” bøger om vort arbejde - og kvalitetsvin fra Rumænien og Italien. Ligesom vi har søgt sponsorer til konkrete projekter. Og vi har tilbudt studierejser til Rumænien og Altai. Alt det gør vi fortsat. Du er velkommen til at kontakte foreningen, hvis du vil høre mere om denne del af aktiviteten. Og købe vin eller bøger. Eller har en god idé til *fundraising*.

Lise From og Henning Slenved nyder den nye vin

Men vigtigst af alt er dog de »konkrete« mennesker

Kompetence er, når viden kan omsættes i handling

På de følgende sider fortælles om nogle af de projekter, *Det Europæiske Hus* har og arbejdet med i løbet af de sidste 15 år. Fokus i disse projekter har altid været de konkrete mennesker, vi har arbejdet sammen med.

For alle projekter i foreningens regi gælder det, at vi altid forsøger at finde veje til at sætte mennesker bedre i stand til at magte eget liv og tage del i deres samfund. Derfor lægger DEH vægt på uddannelse og arbejde som

hjørnestene i individuel empowerment. På en sådan måde at et vigtigt resultat af vores projekter er øget kompetence og social kapital.

Ergen og Aurel, to af de unge fra Ceacevas institutioner, besøger DEH (Flemming Rasmussen og Lise From). De to unge har været på højskoleophold på Egmont Højskolen et år med støtte fra Cirius programmet og blev efter opholdet ansat i henholdsvis pedelejefdeling og køkken på abmindelige vilkår. Foreløbigt et års tid, hvor de også skal lære mere dansk. DEH har haft flere af de rumenske unge på højskolen og efterskole i Danmark, altid med en øget kompetence til følge.

Faktisk er der en rumænsk elev mere på Egmont

Paula er fra Segarcea skolen i Rumænien og var et af de feriebørn, der kom på sommerferie i Danmark for mere end 10 år siden. Paula's feriemor var Carola Helwig i Bylderup-Bov. For både Paula og Carola blev denne ferie til noget meget mere.

I de første år kom Paula på besøg sommer og vinter, men hurtigt blev det til fast ophold hos Carola i Danmark. Og Paula er nu blevet 22 år.

Paula har gået på efterskole, været på idretshøjskole i Vejle og er blevet meget god til dansk - både i skrift og tale.

Helt uafhængig af de to andre meldte Paula sig til Egmont Højskolens høj-skoleprogram. Carola har gennem alle årene fundet ud af at dække udgifterne til Paula - både i dagligdagen og til skoleopholdene. Carola er ligesom alle andre mødre nervøs for Paula's fremtid og uddannelse - og samtidig meget optimistisk:

”Paula's udvikling er utrolig. Hun er ikke mere en stille, genert pige; hun har humor og giver svar på tiltale. Og spørger i en uendelighed (spørgs-jørgen). En virkelig dejlig udvikling. ... det er dejligt, hun har ændret sig så meget - hun er tryk, mere moden og selvstændig og bestemt mere frigjort. Hun fortæller mig, at hun elsker mig meget, og at jeg er meget sød, så ær mig over hovedet. Bandittten.”

Det er helt utroligt, hvad der er sket siden vi første gang kørte gennem Europa med 250 rumænske børn fra specialskoler og institutioner, der skulle på ferie hos danske familier i hele Danmark. Besøg, der fortsatte gennem mange år til stor glæde for børnene og med en stor indsats fra familierne, der havde børnene på ferie 3-6 uger. For det var krævende børn, der ikke kendte til at være i en almindelig familie - og da slet ikke en dansk. Men for alle parter var det ærerige erfaringer.

Ceauscescu børn er blevet unge og flyttet ud

Projekter er ikke bare en række tekniker, penge og resultater. Alt for ofte glemmer vi *anden* i arbejdet, selvom udviklingsprojekter jo netop handler om mennesker og deres liv.

Men begge dele: ånd og metodik er vigtige for at forstå et projekts helhed. Derfor har de rent tekniske projekter den skavank, at de ikke respekterer de mennesker, der er involveret. Værst af alt er dog, at de kan forlede nogen til at tro, at man kan lave projekter ved skrivebordene og få folk til at opføre sig, som der står i planerne. Det er et farligt bureaukrattræk.

Men udviklingsprojekter er heller ikke bare føleri og snak. De handler også om faglighed. Der er naturligvis en række teorier og modeller bag de strategier, projekterne bruger. Derfor har de udelukkende indfølende projekter den skavank, at de ikke respekterer håndværket, der skal være i et projekt. Men værst af alt er, at de kan forlede

nogen til at tro, at man kan lave udviklingsprojekter bare ved at stille sig an med sin "trophjelm og godhed".

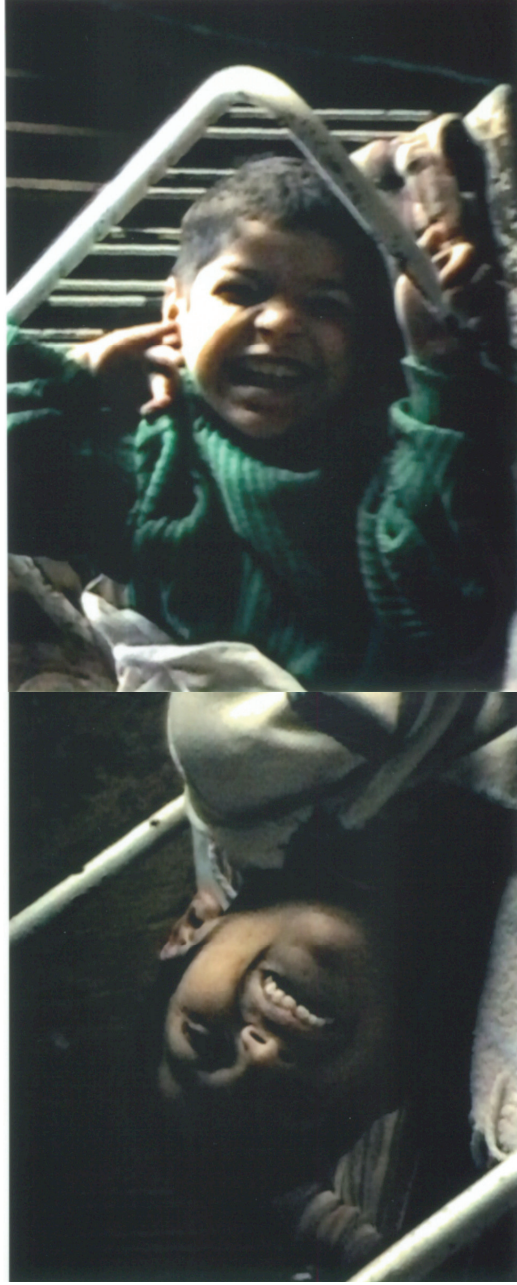
Arbejdet med de rumænske børn er et godt eksempel på, at det handler om at skabe en balance mellem faglighed og indlevelse - og inddragelse.

Alle husker sikkert de rædselsvækkende tv-billeder af børnene, der levede under uhumiske forhold på de rumænske børneinstitutioner. Hele verden var rystet og ilede til med nødhjælp. Berørt af den umenneskelighed, Ceauscescu børn levede under.

Gennem et par år holdt offentlighedens interesse for at hjælpe (og dermed også mange af de store organisationers, fordi bevillingerne ligeledes begyndte at svinde væk). *Det Europaiske Hus* har nærmest sin rod her - i arbejdet med de rumænske børn og unge i Dolj amt. Gennem årene har DEH etableret en halv snes bofælles-

skaber, som fortsat huser unge, der har svært ved at få tag i tilværelsen. Nogle er de "gamle" børn, som har været med hele vejen. Andre er nytilkomne - for der er fortsat uhyggelige forhold for mange af de institutions-anbragte udviklingshemmede i Rumænien. Nye unge, fordi nogle af de unge fra bofællesskaberne er flyttet ud og har deres egen familie og liv. Andre er flyttet til Danmark eller England, fordi de kunne få en chance der.

Der er så mange skæbner og livshistorier at fortælle, at der er til mange bind og tv-følgetoner. DEHs arbejde i Rumænien er bare så omfattende og lærerigt, at os der har været med hele vejen bliver forpustet bare ved at tænke på det. Rumæniensarbejdet indeholder for DEH alt, hvad der er muligt af succeser og sorger i et projekt. Eller rettere mange projekter, for arbejdet i Rumænien indeholder hundredvis af små og store enkeltprojekter.

De to brødre Nicolai (tv) og Sandu (th) var 10 og 11 år, da vi mødte dem på børneinstitutionen for stærkt handicappede børn gemt væk i Corlate landsbyen. Nicolae og Alexandru havde ingen kontakt til deres familie. De to brødre lå én seng i et mørkt rum sammen med en halv snes andre stærkt handicappede børn. De lå i sengen stort set hele døgnet uden kontakt med andre end hinanden, fordi de er spastiske i svær grad. De blev madet et par gange om dagen med brød opløst i noget væske (der vist skulle være supper eller te). Personalet syntes ikke de kunne gøre mere. Også fordi stedet ikke havde nogen hjælpemidler. Da institutionen fik nogle hjælpemidler mente personalet alligevel, at det var for besværligt at tage dem ud.

Trods disse vilkår udviste de to gutter et livsmod og en vilje til kontakt, der var åbenlys for de fleste - ud over de voksne, der skulle tage sig af dem. De to demonstrerede også, at de havde udviklet deres eget nonverbale kommunikationssystem dem imellem. På mange måder var og er de to et eksempel på den livskraft og potentialer, børnene havde. Vi skal bare finde vej.

Sandtu og Nicolai hjemme i bofællesskabet i Craiova. Et par år efter de flyttede fra Corlate børneinstitutionen fik de igen kontakt med deres forældre og søskende, der bor i en by 50 kilometer fra Craiova. Men at være handicappet i Rumænien er fortsat noget, der helst skal gemmes væk. Og at være handicappet roma er ret svært af sociale, kulturelle og økonomiske grunde (når handicappet ikke kan bruges til at tigge).

Sandu og Nicolai

Nicolai og Sandu nyder igen dansk pigeselskab netop hjemkommet fra fire måneders kursus på Egmont Højskolen i Danmark. Den danske gruppe er Peter Sabroe pædagogseminariet i Århus i 2006. DEH har flere gange arrangeret studiebesøg til Rumænien og andre af de steder, hvor vi har projekter.

Citat fra artikel af en studiegruppe fra Peder Sabroe pædagogseminariet:

”Vi blev dog noget overraskede, da vi stod ud af bussen og pludselig stod foran nogle af de unge dansktalende rumænerne, som vi havde set i dokumentarfilmen og læst om i bogen ”Rumæniens Børn”!

Det var en fantastisk oplevelse at møde disse unge mennesker, som har haft en forfærdelig barndom, men som i dag fungerer godt socialt og fysisk og har en normal hverdag med arbejde eller skolegang.”

Sandu og Nicolai bor og lever idag i et af bofællesskaberne, hvor det er en af de andre unge - nu lidt ældre - Aurel, der står for indsatsen sammen med et par af pigerne fra Poiana Mare. De sidste 15 år har vist, at børn som de to brødre har store potentialer, hvis bare der er nogen, der vil være med til at skabe vilkårene for at få dem frem.

Bag hvert billede og tal er der unikke mennesker

Emil var fuldstændig forkrøbet, da vi mødte ham på Piona Mare. Han slæbte sig rundt på blodige hænder. En operation var ikke mulig og ville ikke hjælpe. Men med et simpelt skateboard gjorde han sig mere mobil.

Og selvom han egentlig var for gammel flyttede han med til Craiova, hvor forholdene var lidt bedre på Camin Spital. Emil er en af dem, der skulle hjælpes meget mere, hvis standardreglerne for handicappede omsattes i handling.

Derfor er der brug for alles bidrag. Selv nu 20 år efter Østeuropas sammenbrud.

Tv. Costel og Nicoleta. To børn fra Poiana Mare. Costel blev for et par år siden "student" fra en specialskole i Craiova. Har sin egen lejlighed med støtte fra en engelsk sponsor og er nu i gang med en uddannelse til pædagog. Deltager i lokalpolitik og har flere gange været i landsdækkede TV debatter.

Nicoleta var en sød og køn pige, der pga. misbrug og mishandling på Poiana Mare var meget selvdestruktiv. Hun døde som 15-årig ved en frygtelig ulykke fra den lejlighed, hun boede i sammen med 3 andre af pigerne.

Tv. Lise From besøger de unge mulihandicappede på Camin Spital i Craiova, en gruppe på ca. 30 unge fra Poiana Mare og Corlate børneinstitution, som flyttede med til Craiova, da de to institutioner blev lukket for børn og unge. Fra 1990 har vi været med til at sende mange store transporter med hjælpemidler, møbler og tøj til at forbedre rammerne en smule.

Med hver deres livshistorie

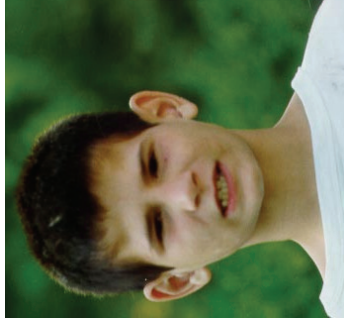
Pico var en af de unge fra Poiana Mare psykiatriske hospital, der flyttede ud som en af de første til et bofællesskab med 9 andre unge. Pico har kun et øje og dårligt bentej. I de første år efter flytningen blev han opereret flere gange og har fået glasøje og går bedre. Pico er nu gift og har et lille barn. Familien bor i en lille 1-værelses lejlighed, og selvom det er svært arbejder Pico for, at familien kan holde skindet på nesen.

Dani og Mariana - to af børnene fra Poiana Mare blev gift i 2002 og flyttede ind i DEH huset i Motoci, i deres eget annex. Retten til et almindeligt liv omfatter også retten til at blive gift.
Nederst: Dani, 10 år

Aurel er en af de unge, der ville være blevet smidt på gaden, da han var 18 og færdig med specialskolen i Segarcea. Derfor var DEH med til at skabe Helios, en rumænsk NGO, der i nogle år stod for 5 bofællesskaber, som DEH havde startet. Aurel blev medhjælper og flyttede ind og tog hånd om de to brødre Sandu og Nicolai og sammen med to af de yngste.

Unge kriminelle i Bulgarien

DEH har været med i en række projekter for unge kriminelle i Rumænien, Rusland og Bulgarien.

I Bulgarien var Sven Gudman og Milo, der begge arbejdede med unge kriminelle på Sølager i Danmark, projektmagere for DEH sammen med Boyan Zhariev og seks bulgarske NGO'er og ungdomsfængslet i Boitchinovsti i det nordlige Bulgarien (ikke langt fra Dolj i Rumænien).

Projektets hovedformål var at skabe et bedre udlusningsarbejde, når de unge skal ud efter afsoningen. For der fandtes slet ingen til at hjælpe dem ind i en tilværelse, når de bliver - bogstaveligt talt - sat uden for porten. De fleste af de unge havde ingen familie - og slet ikke som støtte til at vende deres liv fra kriminalitet.

Projektet arbejdede både i fængslet, der havde små hundrede indsatte fordelt i tre afdelinger: dem der opfører sig

godt. Dem der er på vej til at opføre sig godt. Og dem der skal bevogtes på højeste niveau. Desuden var der skole, værksteder og idræt. Opgaven var at styrke det pædagogiske arbejde.

Projektet skulle være med til i 4 byer at udvikle et modtagessystem, der kunne støtte de unge med et sted at bo og med at komme videre i uddannelse eller job. Desuden skulle der sættes noget kriminalitetsforebyggende arbejde i gang (lidt á la SSP).

Tekst: ANDERS OLSEN
Foto: POLFOTO

Dronning Margrethe var smilende og afslappet, da hun mødte de to unge mænd, der sidder inde for mord og grov vold.

MARGRETHE MØDTE MORDER

I forbindelse med Dronning Margrethes og Prins Henriks officielle besøg i Bulgarien, fik hun også lejlighed til at hilse på et par af de unge fra Boitchinovsti ungdomsfængslet. Det var første gang, de unge havde fået lov til at komme ud. Og de to repræsentanter var meget stolte over at have hilst på den danske dronning.

Men derudover er sådanne møder på tværs af samfundslagene med til at gøre opgaverne synlige. Her altså opgaverne at gøre noget for unge lovovertrædere.

Og pressens dramatik er jo altid interessant at læse: Dronning Margrethe har formentlig aldrig stået ansigt til ansigt med en morder. Og man kunne tilføje: de havde heller aldrig stået ansigt til ansigt med en dronning.

Unge kriminelle i Rusland og andre lande

En meget overset gruppe mennesker i mange lande er unge lovovertrædere - her i Rusland. Nogle af de indsatte har begået uforståelige og brutale forbrydelser, andre mindre rapserier. Nogle er bare børn ned til 10-års alderen. (ikke uinteressant i forhold til diskussionen om kriminel lavalder i Danmark).

Men for dem alle gælder, at der er brug for en særlig indsats, hvis de skal have en chance for at bryde ”den onde cirkel”. Det handler om uddannelse, relationer og for en hel del egentlig behandlingsarbejde. Hvad der helt sikkert ikke hjælper, er at spærre dem inde i store fængselslejre med 30-50 indsatte unge i hver celle.

Mange steder er der ved at ske en lille, bitte smule forbedringer. Men mest inden for murene i form af bedre undervisning og andre aktiviteter. Faktisk sker der meget lidt ift. hvad der gøres for afsøningen og ved løsladelsen. Ligesom indsats for at bevare eller skabe relationer mellem den unge og omverdenen, mens han er indsat.

- hvad er det egentlig vi gør?

Jeg kræver ikke så store ting af livet

Af Helene Hansen, frivillig i Way Out

Finsk mand, 29 år

Og være hjemløs, jamen det, hjemløs, det er hårdt at være hjemløs, det koster mere at være hjemløs, end det koster, hvis man har et ordentligt liv, hvis du har arbejde eller bistand, det koster mere at være hjemløs, end det koster at have egen bopæl, man kan også lære sig meget fra at være hjemløs, ikke også, og bo på gaden, man lærer sig meget, og man får lidt hård hud på næsen.

Han er sigøjner fra Finland. En helt almindelig dag for ham begynder kl. 6 om morgenen, hvor han bliver vækket på det herberg, hvor han sover, tager bad, spiser morgenmad. Han tager sin metadon og slapper af, indtil den begynder at virke.

Derefter går han rundt i byen, snakker med forskellige mennesker, finder steder, hvor han kan spise gratis, går

på netcafé for at holde en daglig kontakt med sin familie. Han har ikke så meget at lave, da han ikke har noget arbejde. Kl. 21.00 går han tilbage til herberget og spiser og sover.

Lige nu har han det rigtig godt. Han er begyndt i metadonbehandling og behøver derfor ikke at købe sin metadon på gaden mere. Han drikker heller ikke øl mere, da han er begyndt at tage antabus, og så skal han have bistand for første gang. Han lever et meget mindre stresset liv. Han har fået en bedre kontakt med sin familie og er kommet væk fra stoffer, væk fra gaden, væk fra Istedgade.

Hvis han har problemer, henvender han sig til sin mor eller lillesøster, som bor hjemme,

Det Europæiske Hus
Århus, København og Odense

HUSinformation nr. 1 - 2007

Har du brug for hjælp til at håndtere dine problemer og problemer i dit liv?

1 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

2 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

3 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

4 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

5 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

6 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

7 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

8 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

9 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

10 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

11 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

12 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

13 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

14 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

15 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

16 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

17 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

18 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

19 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

20 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

21 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

22 HUS er en gratis rådgivningsservice, der hjælper dig med at håndtere dine problemer og problemer i dit liv. Vi tilbyder rådgivning og støtte til mennesker med psykiske problemer og problemer i deres liv.

www.suogpaebusum.org

Projekt Way Out - sigøjner fra Finland i Danmark

ellers henvender han sig til Way Out eller Fundamentet. Way Out er for ham et meget godt sted, og det betyder meget for ham, at der findes steder som det. Han har fået kontakt med mange mennesker her og fået hjælp. Det er et sted, hvor man kan slappe af, og man føler sig altid velkommen. Det dårlige ved det er, at det er så tæt på Istedgade.

En god dag for ham er, når han har været hjemme og besøge sin familie i Sverige og hygget sig med dem, eller når han er sammen med sine kammerater.

En dårlig dag for ham er, når mennesker ikke kan lade ham være og vil op og skændes med ham eller prøver at få ham til at slå. Han har været voldelig før og vil ikke blive det igen. Han er blevet ældre, er ikke den samme, som han var før. Efter han har været i terapi og behandling er han blevet mere afslappet.

Han syntes ikke, at han er et negativt, men et meget positivt menneske. Han mener selv, at han er god til at snakke med mennesker, er god til at dele sin glæde, at lytte til andre og hjælpe dem. Han er ikke så god til at hjælpe sig selv. Det er nemmere at fortælle andre, hvad de skal gøre end selv at gøre det.

Fortiden

Det var sådan at, ja, hvis jeg ikke var holdt op med heroïn, så havde jeg været død i dag. Lægen i Malmø sagde, at jeg havde 2 måneder tilbage, hvis ikke jeg holdt op. Min krop orkede ikke mere.

Jeg spyttede blod hver dag, og så kom der blod i min afføring. De ville åbne min mave og sætte sådan et kateter. Så snakkede jeg med min mor og far. Jeg var meget dårlig over det og tænkte, jeg kommer til at dø. Så gav min mor og far mig penge, så jeg kunne tage herover og begynde metadon. Så det er for metadonen, jeg tog herover.

Han har levet et liv med fængsler og misbrug. Han har været misbruger siden han var 13 år, men startede allerede som 10-11-årig med at ryge på sølvpapir (ryge hash). Senere begyndte han også at fixe.

Han har siddet i fængsel i 4-5 år for tyveri, salg af stoffer og for besiddelse af stoffer og for altid at have en kniv på sig.

Han har været hjemløs i 8 år. Han blev hjemløs fordi han var på stoffer. Han havde en lejlighed og et arbejde, men så mistede han sit arbejde på grund af sit stofmisbrug.

Han tog på behandlingshjem for første gang, mistede sin lejlighed. Siden røg han ind og ud af fængsler og var på forskellige behandlingshjem.

Siden da har han været på stoffer i så mange år, at der ikke har været nogle, der ville hjælpe ham med at finde en lejlighed.

Projekt Way Out

Familien

Men altså, det er en meget kærlighedsfuld familie, og alle i vores familie er lidt crazy eller gale, hvad skal man sige, på en sjov måde, ikke også, og at vi kan snakke med hinanden og være åbne og ærlige, ikke også, og en dårlig ting, lige nu er en dårlig ting, at en af mine søstre er på stoffer, lige nu, så når hun omtales, så bliver der dårlig energi, og ja.

Han og hans tre yngre søstre er vokset op med en mor, som er finsk og en far, som var sigøjner. Da hans far blev dræbt, giftede hans mor sig med en mand fra Saudi-Arabien. Han er derfor blevet opdraget, som en araber opdrager sine børn, så han er lidt af et mik. Det er hans familie, der har forment ham til den, han er i dag, med en god opdragelse og ved at være en god familie. Han har en god kontakt til familien. De betyder alt for ham og er det vigtigste i hans liv. Han elsker

dem. Uden dem havde han ikke noget at leve for. Det eneste dårlige ved hans familie er forholdet til hans stedfar, da han på det seneste er blevet fanatisk muslim. De to kan næsten ikke tale sammen mere. Stedfæderen mener ikke, at han ikke lever som en rigtig muslim, og holder derfor ikke kontakt til ham, som han gjorde før.

Venner

Udover hans familie er der ikke mange, der har en stor betydning for ham. Man kan ikke rigtigt sige, at man har venner, når man er hjemløs. Man går meget alene, og de fleste hjemløse er på stoffer eller drikker, bare for at klare det at være hjemløs.

Dog betyder J, en af hans venner fra han var helt lille, meget for ham. J boede hjemme hos ham, da han var lille, fordi hans forældre var misbrugere. Derfor tog hans mor sig af J, og han blev næsten som en lillebror for ham, derfor betyder J meget for ham.

J er i dag på stoffer og bor i Malmø. Så har han en anden ven fra hans barndom, som har boet i Danmark i 20 år, han får også metadon, men er begyndt at sidemisbruge, så han er lidt langt væk. Han har dog også nogle venner, som han har kendt, siden han var lille, som aldrig har prøvet stoffer.

Fremtiden

Om 10 år, hvor er jeg om 10 år, lige nu så elsker jeg Danmark, og jeg kommer aldrig til at flytte tilbage til Sverige, så om 10 år, så tror jeg, at jeg stadigvæk bor i Danmark, jeg håber da i København, og jeg har min egen lejlighed og en kæreste, måske børn, og mit eget arbejde og stadigvæk stoffri, jeg kræver ikke så store ting i livet, ikke også, jeg har levet som hjemløs og sådan, misbruger og fængsel og sådan, så er det ikke meget, man vil have fra livet, bare kun nogle ting, bare kun visse ting, ikke også.

Kaos

Det Europaiske Hus gennemførte i 2004-07 projektet Way Out for unge med dobbelt-diagnoser, dvs. misbrug og psykiske problemer. I den følgende artikel er et portræt af en af brugerne. I denne artikel fortæller Way Outs projektleder om projektet.

Af One Lund, projektleder - socialpsykolog

Der skal mere end almindelig barnlig glæde og ungdommelig trods til at tåle en cocktail bestående af mangel på omsorg, støtte og anerkendelse og overmål af ligegyldighed, mistillid og nedgørelse. Men det er den cocktail der er blevet serveret for hovedparten af de unge der kommer i Way Out.

Almindelige unge vokser op med en tro på at de har krav på en plads i livet. Way Outs unge er vokset op i mistro og har ikke længere råd til at tro på nogen eller noget. Dertil har skuffelserne været for mange. Stolthedens over faderen der smuldrede, troen

på moderen som beskytteren der fik et knæk, glæden der blev mobbet ihjel i skolen, ungdommen der blev kortere end barndommen. Et liv med et maksimum af risici og et minimum af muligheder. Samtidig har samfundets signaler om at gøre det rigtige sat entydige mål og standarder, som deres opvækst og liv ikke har levet dem mulighed for at leve op til.

Resultatet er permanent stress, tidlig udbændthed og ydre og indre kaos. Et kaos der udspringer af mangel på selvtilid og tro på andre mennesker. Et kaos der dominerer personligheden og udspilles i den unges sociale relationer. Et kaos der med den rette samfundsmæssige indsats kunne være blevet bragt på en brugbar formel, men som gennem sine svigt har efterladt de unge uden ønsker til tilværelsen og fremtiden. Et liv præget af mangel på alt. Et liv der udpiner de unge, hvis liv har været invalideret fra begyndelsen.

Det er disse unge der er kommet i Way Out: uddannelsesløse, arbejdsløse, hjemløse, med hash- og alkoholproblemer, skrøbelig psyke og mangel på netværk.

Kaos har derfor været Way Outs udfordring. En udfordring der er blevet taget op i form af få, let forståelige og overskuelige spilleregler, et par faste

I et samarbejde med en besøgsklasse fra 8. klasse på Himmelev Skole. Det blev til tegninger, der senere blev til postkort.

Projekt Way Out

medarbejdere og en stabil og engageret gruppe frivillige. Et sted med en indretning der afspejler de unges forestillinger om et godt hjem. Ordentligt, med fælles aftensmåltider, med mennesker der havde lyst til at snakke med dem, med en rolig, ikke konfronterende og meget social – men ikke invaderende – samværsform.

Tomands snakke, bordfodbold, X-boks, biografte, fællesspisning, udflugter og rådgivning, når der blev bedt om det, har været dagligdagen i Way Out. M.a.o. et indhold og en struktur der for nogle timer inddæmmede kaos og gav de unge et åndehul at trække vejret igennem, for de atter selv måtte overtage ansvaret for det store, uforudsigelige, uvenlige og kaotiske liv, som risikerer at blive deres endelige skæbne.

Way Out lå i lejede lokaler i Helgolandsgade på Vesterbro i København

Havkatte, stifindere og nybyggere

- om frivillighed og flexicurity

*Af One Land, sociopsykolog og projektleder
for Way Out, bestyrelsesmedlem DEH*

Humblebien flyver

Frå alle lande strømmer de til Danmark i disse år. De søger efter "flexicurity". Et særligt dansk fænomen der tilsyneladende sikrer lav arbejdsløshed, overskud på betalingsbalancen, villighed til at betale store skatter og stabilitet på arbejdsmarkedet.

Alle de udenlandske iagttagere, tænketanke og investeringsbanker kigger efter alt det de er vant til at kigge efter: lønniveau, produktivitet, innovations-evne, global orientering osv. Men lige meget, hvor meget de kigger kan de ikke helt få styr på, hvordan humblebien flyver. Der er for meget der efter klassisk økonomisk teori taler imod den danske succes.

Civilsamfundet og frivillighed

En af de upåagtede, men meget betydende faktorer for det danske samfunds sammenhængskraft og flexicurity er det civile samfunds høje udviklingsniveau, således som det bl.a. kommer til udtryk i det frivillige arbejde.

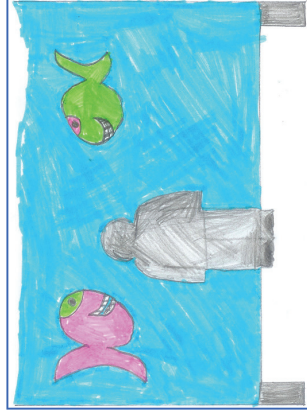
Ifølge Socialforskningsinstituttet (2004) deltager 35% af befolkningen i frivilligt arbejde, og er ret jævnt fordelt over hele landet. Ved frivilligt arbejde forstås den indsats, der:

- ◆ er frivillig, dvs. at den udføres uden fysisk, retlig eller økonomisk tvang
- ◆ ikke er lønnet
- ◆ er til gavn for andre end én selv og ens familie

Det frivillige arbejde deles ofte op i de tre hovedsektorer: social-, politisk- og kultur/idrætsarbejde.

Det frivillige sociale arbejde udgør i bred forstand ca. 30% af det samlede frivillige arbejde. Af de frivillige er halvdelen mænd og halvdelen kvinder.

De frivillige udøver således en meget betydende indsats til gavn for samfundet og understreger civilsamfundets evne til at skabe sammenhæng på tværs af økonomiske, politiske, aldersmæssige og uddannelsesmæssige skel.

Kan sorgens dybde måles

Catch 22

Det frivillige sociale arbejde er imidlertid på vej ind i en "Catch 22" i forhold til myndighederne. På den ene opfyldelsen af en del af det offentliges almindelige sociale forpligtelser. Denne balance er skrøbelig – og aktuelt skrøbelig, fordi det offentlige i disse år synes at tendere mod at lade det frivillige sociale arbejde indgå som en kuleret del af det offentliges forpligtelser.

Hvis dette sker risikerer man let at fratage de frivillige deres legitimitet som frivillige og endnu værre deres troværdighed i forhold til de mennesker der har brug for de frivilliges indsats. Ingen, hverken borgere, frivillige eller samfund kan være tjent med at gøre det frivillige sociale arbejde til en del af den almindelige myndighedsudøvelse. Det er derfor væsentligt at modvirke denne tendens, hvis det frivillige sociale arbejde skal fastholdes

sine opgaver og de frivilliges engagement.

Faren kan blive ekstra påtrængende, når de nye storkommuner træder i funktion. Risikoen for at de frivillige sociale organisationer bliver glemt eller forsøges indordnet i det store billede på en usestvændiggørende måde er realistiske risici. Det er derfor vigtigt, at fastholde og udvikle det frivillige sociale arbejde som en selvstændig civilsamsfundsindsats ved fortsat:

- ◆ at være en kritisk og
- ◆ demokratisk med- og modspiller i den samfundsmæssige debat
- ◆ at være svage samfundsborgere talerør
- ◆ at være rammen for borgernes medborgerdeltagelse i bred forstand.

Bevar frivilligheden

Flexicurity kræver at der ydes kritiske

modsigelser til det etablerede system og at der er mennesker der finder nye veje i socialt arbejde og rykker grænser, opdyrker nyt land og danner nye frivillige fællesskaber.

Det skal med andre ord sikres, at det frivillige sociale arbejde fortsat kan indgå som en kritisk og konstruktiv indsats fra civilsamsfundet med

- ◆ De frivillige som havkatte, der yder kritiske modsigelser til det etablerede system.
 - ◆ De frivillige som stiftendere, der finder nye veje, opdager de lurende farer i god tid og får idéer til nye veje i det sociale arbejde.
 - ◆ De frivillige som nybyggere, der rykker grænserne, opdyrker nyt land og danner nye fællesskaber.
- Hvis disse civilsamsfundsopgaver bliver strøket af økonomi- og kvantitetsbetragtninger fra statens (storkom-

på skrigets højde?

munernes) side vil et af de væsentligste bindeled mellem borger og samfund, mellem almindelige danskere og trængte danskere, mellem hjerte og hjerne blive invalideret. Og så kan det meget snart være forbi med de særlige sociale og etiske bånd og forpligtelser der er grundlaget for flexicurity.

Balancen forrykkes

Det er almindeligt at betragte samspillet mellem marked, stat og civilsamfund som bærende for den samfundsmæssige indretning og dynamoen i en demokratisk og nyskabende udvikling. Sådan har det været i mange år, men i de seneste år synes balancen mellem hovedaktørerne at have forrykket sig. Marked og stat er blevet mere enerådende og civilsamfundet er kommet mere og mere i defensiven.

På markedets betingelser

Gennem mange år er det i det frivillige sociale arbejde lykkedes at kombinere frivillig arbejdskraft og frivillige penge [1]. På denne baggrund er der udført meget socialt arbejde, som ellers ikke var blevet til noget. Til glæde for de mennesker der har haft brug for en hånd, - og til glæde for samfundet der har fået løst en række opgaver, som ellers på et eller andet tidspunkt var

endst som yderligere ulykke for den enkelte og en udgift for det offentlige. Denne kombination af frivilligt arbejde og frivillige penge er gennem de senere år kommet under pres, fordi der i stigende grad lægges vægt på de kvantitative aspekter ved vurderingen af det frivillige arbejde.

Kombinationen af civilsamfundets mere defensive rolle og den stigende understregning af de kvantitative dele af det frivillige sociale arbejde risikerer at dræne den ressource de frivillige har udgjort indenfor det sociale område.

Det frivillige sociale arbejde har hidtil i sig selv været tilstrækkelig begrundelse for at samfund og private fonde støttede det mængdefold af sociale aktiviteter de frivillige udførte og dermed den omsorg for alle samfundets borgere som de frivillige varetog. Denne hidtidige tilstrækkelige begrundelse er un-

Kan sorgens dybde måles på skrigets højde (fortsat)

der pres i disse år. Bl.a. ser Socialministeret et behov for at gennemføre en proces omkring det frivillige sociale arbejde, der sigter på:

- ◆ At indhente viden om, hvordan det er muligt at dokumentere det sociale arbejde der udføres.
- ◆ At udvikle indikatorer, der kan give viden om, hvor meget der gøres af hvad, og hvad det fører til
- ◆ At vise i praksis, hvordan en frivillig organisation kan blive bedre til at udføre sit eget sociale arbejde gennem udviklingen af et dokumentationssystem [u]

Disse formuleringer kombineret med de seneste års udlanceringer af (frivillige) sociale opgaver tyder på at man er i gang med en markedsføring af det frivillige sociale arbejde, dvs. at det der tidligere for de fleste frivillige var noget man gjorde, fordi man på

den ene eller anden måde følte det som en indre forpligtelse at yde en indsats nu er på vej til at blive et ydre pengereguleret forhold.

Frivillig?

I den frivillige verden har man gennem de senere år talt om 2 slags frivillige: de frivillige og de frivilligt frivillige. De frivillige arbejder i en (som regel) større velgørende organisation der har nogle veldefinerede opgaver i forhold til et indsatsområde der er en fællesforståelse mellem stat (kommune) og frivilligorganisation om skal varetages. De frivilligt frivillige er frivilligverdenens græsrodder, det er dem der i vidt omfang opdager nye problemer og udvikler nye metoder til at tackle problemerne med.

Og det er dem øgede succes- og kvantitetskrav først og fremmest vil ramme. Dvs. at de mest engagerede civilsamfundsmedlemmer, nemlig dem der

tor gå foran og prøve det uprøvede de risikerer at miste lysten til at gå i gang, fordi de ønsker at øve en kritisk indsats og ikke blot være underleverandører til et system de mener er medproducent af de lidelser de ringest stillede borgere udsættes for – og alt for sjældent er en del af løsningen.

De relevante spørgsmål er derfor ikke bare hvem, hvordan, hvor mange og med hvilket resultat, men de mere centrale spørgsmål, som:

- ◆ Hvad betyder det at der er en der har tid til at lytte?
- ◆ Hvilket indtryk gør et medfølelsesord?
- ◆ Kan en varm hånd være hjælpsom?
- ◆ Hvordan opstår tillid?
- ◆ Er der en der gider være sammen med mig?
- ◆ Har jeg noget at give andre?

DEH bygger på frivillig indsats

Kan sorgens dybde måles på skrighets højde?

Spørgsmål som disse tror jeg ikke kan besvares af selv den mest engagerede socialminister, selv det dygtigste managementfirma eller i det hele taget af nogen af dem der ikke til daglig bevæger sig mellem mennesker der har brug for hjælp.

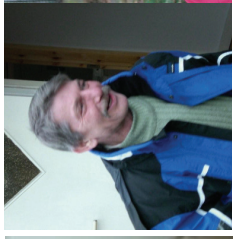
De mest kvalificerede til at besvare spørgsmålet er til syvende og sidst dem der har brug for hjælp. Men de bliver sjældent spurgt om, hvad der er bedst for dem.

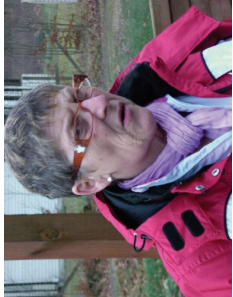
- [i] Private fonde, ministerielle puljer og EU's Socialfond.
- [ii] Citat fra notat udarbejdet af Ramboll Management til Socialministeriet, 2006

Ove Lund (bestyrelsesmedlem) var projektleder for Wey Out og er med til at holde DEH på sporet

Flemming Rasmussen (bestyrelsesmedlem) og Loli Rasmussen har sammen med en gruppe i Sydsjælland og Lolland-Falster gjort et kæmpe arbejde for Rumænien og DEH.

Et lille udpluk af de mange medlemmer, der gør en stor frivillig indsats for Det Europæiske Hus

Lene Petersen er projektleder for alle akdtinteteme i Hvide-rusland og Polen. Med i kontorets arbejde.

Lise From, foreningens 4. formand og mangeårige kasserer. Nu især aktiv med Rusland og Krigsstan

Ioan Avramoiu, der har været med fra første lærd i Craiova, Rumænien

Aktivt medborgerskab og social kapital udvikling

Af Lene Petersen, projektleder

DEH i Belarus siden 1996

I 1996 deltog vi et seminar i Minsk, som skulle understøtte udviklingen af lokale sociale aktiviteter i et samspil mellem lokale borgergrupper og myndigheder især i forhold til arbejdsløshedsproblemerne, som på forskellig vis havde understøttet dele af befolkningen. Dette blev til et samarbejde, som i dag fortsætter på fuld styrke.

Udviklingen af ikke statslige foreninger og organisationer var i 1996 netop begyndt, og der blev dannet et utal af foreninger i landet. Man kunne blive hel høj af at være med til at opleve den energi, der blev frembragt af de mange belarussere, som for første gang i landets nyere historie fik lov at deltage i aktiviteter, skabt af dem selv som befolkning. Glæden blev kortvarig, da landets nuværende diktator vandt valget i 1997, og siden langsomt har gjort

livet mere end vanskeligt for ikke statslige foreninger - NGO'erne. Disse lukkes for mindste forseelse, hvis der ikke er en sådan, gennemføres nye dekretter så ofte, at fejl kan ske.

Landet blev lagt på is af EU efter det ikke demokratiske valg i 1997 og har været det siden, dog med en ny åbning i 2008, hvor Europa Delegationen (EC) åbnede et repræsentationskontor i Minsk. DEH fortsatte igennem de mange år med islægning deres samarbejde med civilsamfundet i Belarus med støtte fra hhv. Det Danske Udenrigsministerium (UM) og EU.

I en skrivende stund er DEH og vor belarussiske partnere samt Human Rights House i Litaunen aktive i et EU støttet projekt om patient rettigheder i Belarus. Sammen søger vi også om støtte af EU til at støtte mødesteder i Belarus, som kan være platforme for åbne dialoger mellem borgere og myndigheder. Og vi håber ligeledes på

støtte til et projekt, som støtter en udvikling og håndtering af bedre visa regler for Belarus borgere, som gerne vil besøge andre lande, samt til borgere i EU som gerne vil besøge Belarus.

DEH er med til at opbygge civilsamfundsorganisationer i Belarus

Tidligere omtalte islægning fik os til at rette henvendelse til daværende udenrigsminister Niels Helveg Petersen i 1997. Henvendelsen blev til støtte af opbygningen af kapaciteten af NGO'er i Belarus. Det var på dette tidspunkt muligt at have et fornuftigt samarbejde med lokale og regionale myndigheder samt enkelte ministerier. Alle ville gerne, at civilsamfundet og dets organisationer blev udviklet.

Alle aktiviteter blev udviklet og gennemført sammen med et netværk af mere eller mindre stærke NGO'er og ressource centre i flere steder i Belarus. Internettets brug var støttet stigen-

to sider af samme sag i Belarus

de især blandt de unge; adgangen til Internettet var dog begrænset til få Internetafacer, og ganske få havde adgang fra kontorer og hjemme fra. Så vor udfordring stod i at uddanne unge, som kunne uddanne andre, unge som ældre til at bruge Internettet.

Undervejs i dette arbejde erfarede vi alle, at der skulle rigtig meget kapacitetsobygning til for at de sårbare nye NGO'er, især dem uden for Minsk, kunne overleve. Dette arbejde ville tage tid, også da styrets jernring om NGO'erne strammedes og flere og flere blev lukket. Dette har betydet tab af kompetencer og erfaringer.

Belarusiske 'mikro projekter' under DEH og Belarus partnerorganisationsernes vinger

Det handlede om at skabe et netværk af aktive borgergrupper, som kunne udvikle og styre lokale mikro projekter, helt baseret på egne lokale behov og med inddragelse af lokale myndig-

heder i problemløsningerne.

Vi skabte i 2002-2003 sammen 10 mikro projekter fordelt i alle Belarus 6 regioner. Det var meget forskellige mikro projekter, da alle skulle være med til at støtte udviklingen af den sociale kapital i lokalområderne, så lokale borgere selv kunne løse eller komme til forslag til løsning af lokale problemstillinger.

Blandt de 10 mikro projekter kan nævnes: udvikling og deltagelse i lokal natur udvikling i Kamarova samt udvikling af støtte til privat små håndværk servicefunktioner, udvikling af lokalt kulturhus a la forsamlingshus i Gori, forebyggelse af ungdomskriminalitet i lokalt boligområde i Novo Polosk, støtte til teen-age møder i Gomel, foreningsudvikling i lokalt socialcenter i Mozyr, elevrådsarbejde i Vitebsk Universitet samt på teknisk skole i Bobruisk, dialogudvikling mellem aktive borgere og myndigheder i

Zasaval og sidst men ikke mindst udvikling af videns gruppe i Minsk til støtte af aktivt medborgerskab.

Alle mikro projekter fik støtte i kort tid, herefter blev støtten fjernet, trods lov, af UM. Dette pga. den interne evaluering af selve UM programmet.

De stærkeste NGO'er og borgerinitiativer kunne overleve og er fortsat i vort partnernetværk i Belarus. Mange andre er lukket.

Det tager tid at træne og støtte nye grupper af aktive borgere især i Belarus, som hverken har tradition ej heller støtte fra myndigheder.

Livlinier til de svage borgergrupper og støtte til de stærke NGO'er

DEH fik med års pause i 2007 atter mulighed for at forsøge at fortsætte hvor vi slap, men i et land som Belarus med de vanskelige vilkår for for- eninger og ikke statsorganisationer, var meget ændret.

Aktivt medborgerskab og social kapital (fortsat)

Vore partnere i Belarus tog fat i de, som havde overlevet og disse blev inddraget i udvikling og 'træning' af social kapital og første skridt mod deltagelse i Aktivt medborgerskabs tanken. Sidstnævnte var blevet udvik-

let af andre af de gamle østeuropæiske stater, der ligesom Belarus mangler kompetencer inden for udvikling af den sociale kapital samt aktivt medborgerskab.

I denne omgang gik vor Belarusiske

partnere systematisk i gang med at afsøge fysiske og sociale ressourcer i udvalgte byer af en håndterbar størrelse. De fik sat flere lokale aktiviteter i gang ved hele tiden at støtte de uformelle ledere, de havde fundet gennem deres besøg.

Diversity for Active Citizenship
International Consortium "EUROBELARUS"
Information Platform for Development Belarusian-European Cooperation and Partnership

Home Consortium Eastern Partnership Belarus European Union Consultations Contacts

Conférence "Eastern Partnership Civil Society Forum: Agenda for Belarus"
2 November 2009

Events

- Topic of the Month
- News
- Features
- Personalities
- Competitions and awards
- EU (EC) competitions and programs
- Competitions and programs of European countries
- Other programs
- Initiations for participation
- Analytical and inquirer materials
- Researches
- Analytics
- Experts and consultants

Current issue: "Active citizenship"
In May 2006 the European Charter of Active Citizenship was signed. "We, active citizens organized in movements and associations operating in different European Union countries, exercising our responsibility to contribute to the building and development of a Europe intended as a new democracy, have drawn up this European Charter of Active Citizenship. We submit it to the public debate at the Community and national level and request that it be included in the European constitutional process, as well as in the Member States' legal frameworks. The Charter draws on the actual experiences of Autonomous Citizens' Organizations (ACOs), which are directly or indirectly involved in European and national policies", says the Preamble of the Charter.

The current issue is "Active citizenship". What it means in the context of Belarus, how it adapts to the contemporary Belarusian realities, what issues are the most crucial for those who believe they have an active civil position.

European Charter of Active Citizenship
The Eastern Partnership Civil Society Forum Agenda
Proposals of the Belarusian delegates to the participants and organizers of the Forum
Conférence "Eastern Partnership Civil Society Forum: Agenda for Belarus"
FINAL COMMUNIQUE OF THE CONFERENCE Civil Society Forum of the EaP- An Agenda for Belarus"
The final resolution of the Conference
Open letter from expelling Tatsiana Shipoutska from University
Belarusian Civil Society

Новаа Сьпіра
Belarusian Women's Forum

Новаа Сьпіра
Belarusian Women's Forum

TACIS
Technical Assistance Cooperation

URL kocman
Bill Forum Syd

rus.ngo.pl

Log In
Username: _____
Password: _____
 Remember me
Lost Password? Register

Dette projekt med deres mange lokale aktiviteter og kontakter i flere byer i Belarus blev desværre atter standset af donoren; denne gang var det ikke ifm. en program evaluering. Projektet blev vurderet som ikke relevant ift. UMs strategier, selv om både mål og metoder lagde sig direkte op af UMs programål.

Aktivt medborgerskab

Det var lykkedes ved hjælp af EU støtte at skabe en aktiv elektronisk platform for udvikling af aktivt borgerskab.

Websiden www.eurobelarus.info har siden taget mange emner op, som på forskellig vis ser kritisk på samfundsemner. Dette sammen med små håndbøger kaldet 'Belarus for begynder' har og er fortsat til stor støtte for de Belarus borgere, som gerne vil et demokratisk Belarus og for de NGO'er og myndigheder i andre lande, som vil samarbejde med landets civilsamfund.

Sammen med LOF arbejder DEH på at udvikle såkaldte 'change agents' (forandringsagenter), der sammen kan udvikle og træne egne lokale borgere og hinanden til aktivt medborgerskab. Her er også andre nabolande involveret.

Eastern Partnership

EU landene har, som tidligere nævnt, åbnet op over for landets ledelse, også selv om det fortsat halter ganske meget mht. overholdelse af menneskeretighederne, fri foreningsdannelse og ytringsfrihed og ærlige valg.

Sammen med andre af de tidligere sovjetstater er Belarus udvalgt til at deltage i det nye initiativ, hvor der arbejdes på at få disse stater knyttet tættere til Europa, ikke at forvente udvidelse af EU, men som samarbejdspartnere for et mere sikret Europa for alle.

EuroBelarus er nu blevet en international NGO og har gennemført åbne

møder i Belarus for civilsamfundsorganisationer og myndigheder, selv om sidstnævnte endnu ikke deltager på fuld styrke. Flere NGO'er omkring EuroBelarus er blevet udvalgt til delegerede ifm. udvikling af Civil Forum Platformen, en platform for udvikling af civilsamfundet under Eastern Partnerskabs initiativet.

DEH er ligeledes blevet udvalgt som delegeret og er derved med til at støtte aktivt borgerskabstanken samt udvikling af den social kapital.

Krisecenter i Minsk

Faktabox info

- Etablering af krisecenteret i Minsk blev støttet af EU og SIDA
- Projektet varede 18 mdr.
- Projektet udannede adskillige socialfolk, NGO'er og myndigheder, bl.a. læger og politi i Belarus.
- De fysiske rammer blev etableret i en større lejlighed i et betonbyggeri-område.
- Krisecenteret blev etableret som en uafhængig NGO og er det fortsat.
- Krisecenteret er i dag placeret i en

større nedlagt børnehave i et af Minsk lokalområder.

- Krisecenterets personale har etableret samarbejde med Peskov regionen i Rusland samt Visaginas krisecenter i Litauen; begge disse centre er ligeledes en del af DEH's krisecenterarbejde i de tidligere sovjetstater.
- DEH forventer at fortsætte sit samarbejde med krisecenteret i Minsk og den lokale socialforvaltning i det distrikt, som centeret ligger i, i Minsk.

Af Lene Petersen, projektleder

Sidst på året 1997 henvendte en gruppe belarusiske socialarbejdere sig til DEH; de ønskede at etablere det første krisecenter for kvinder og børn i Belarus. Det var ikke længere nogen hemmelighed i landet, at vold mod kvinder i hjemmet var dagligdag for mange familier.

Efter murens fald og den deraf afledte selvstændighed, som mange tidligere sovjetrepublikker havde opnået, havde også ændret livet for mange. Især mændene oplevede, og oplever desværre stadig, at det er vanskeligt at opnå status, og mange griber til flasken. Så kombinationen alkohol og manglende status og en usikker fremtid får i mange tilfælde en del mænd til at ty til vold mod deres familie. Der var, og er, i de store byer mange klienter, som tager sig af en form for alkoholfævnning, men det var ikke

nogen fysiske steder for kvinderne og deres børn at søge hen, når volden blev for voldsom. Det drejede sig derfor i høj grad at skaffe rum for voldsramte kvinder med deres børn.

Sammen med gruppen af de belarussiske socialarbejdere udviklede DEH en model for et sådant krisecenter. En del af modellen var, at socialarbejdere og centerets kvinder skulle færdiggøre de fysiske rammer, som projektet forventede at skulle få tildelt. Projektet blev støttet økonomisk af EU; og i denne sammenhæng er det vigtigt at understrege, at EU kun i meget begrænset omfang giver støtte til renovering af et lands bygninger; fysiske rammer forventes at blive tildelt af landet. Der skulle imidlertid gå 3 år inden det lykkedes EU at få godkendt de støttede projekter i Belarus, her også kvindekrisecentret.

Jagten på fysiske rammer

De 3 år blev bl.a. brugt til at søge efter fysiske rammer for centeret. Jeg tror aldrig jeg har set på så mange nedlagte børnehaver, som ville med nogen ombygning godt kunne fungere som krisecenter. Men da der fortsat ikke var skrevet officiel kontrakt mellem EU og den belarussiske administration, blev det til 'kik' og ikke andet. Men vi lærte mange gode og dygtige socialfolk og offentlige administratører at kende undervejs.

Da projektet endeligt var i vore hænder, havde vi indledt et samarbejde med en pater til en ortodoks kirke under opbygning. Pateren, vel nok mere forretningsmand, ville give os ret så store kælderlokaler, når disse var færdigrenoveret. Vi accepterede at 'bo' i nogle af de skurvogne, som var tilbage fra de mange arbejdere, der arbejdede på kirken. Det blev dog mere og mere tydeligt, at stedet ikke blev det mest fremkommelige; kirken blev

mere og mere forgyldt både inde og ude, hvilket krævede vagter med våben ved alle indgange; ikke lige den bedste velkomst til kriseramte kvinder og deres børn. Da så andre af kælderlokalerne skulle huse et herberg for hjemløse mænd, og da alle, som boede i kirkens lokaler, det være sig de voldsramte kvinder eller de ofte ret så alkoholiserede hjemløse mænd, skulle arbejde på den fælles mark for at tjene til brødet, samt deltage i de kirkelige handlinger, måtte vi sige fra. Den selvstændighed, som krisecenteret som fremtidig NGO skulle være, ville ledes blive underlagt kirkens bestyrelse, fik vi at vide.

Så stod vi der igen, ingen lokaler. Men de stærke belarussiske socialarbejdere, som var vant til at ting ikke altid bliver, som håbet, fortsatte deres arbejde med kriseramte kvinder i taxaer, i cafeer over en kop kaffe, på bænke i parken og hvor de kunne give hjælp

og støtte dog fortsat uden at kunne tilbyde husly.

Da vi med vort nyindkøbte udstyr til centeret forlod kirkens jord i en hyret bil, anede vi ikke, hvor vi skulle søge efter hjælp. DEH's andre gode samarbejdspartnere i Minsk fik os i kontakt med det lokale socialkontor og dets leder. Og en 1/2 time før mit fly tilbage fra Minsk afgik, blev de nyindkøbte PC'er og printere anbragt i den kvindelige socialchefs sofaer på hendes kontor. Det var det eneste kontor med lås for.

Dette møde blev til et langvarigt ven-skab og støtte for både krisecenter og os, som var involveret i projektet. En fremsynet socialchef, som tilbød os lokaler i dagtumerne til både undervisning af vore socialarbejdere, andre NGO'er, politi, læger og ikke mindst hendes eget personale, som på den måde fik en form for den efteruddannelse, der aldrig var blevet givet efter

selvstrændigheden til opbygning af en mere moderne administration.

Åbenhed for forandringer, en sjælden vare blandt offentlige myndigheder i Belarus.

Det blev i disse rammer projektet udviklede tværfaglige netværk mellem NGO'er og myndigheder, hvad som er ret så ukendt i de gamle sovjetstater, hvor det altid har været utænkeligt, at staten ikke har kunnet klare alle problemer, hvis sådanne overhovedet fandtes?

Socialchefen var åben omkring problemer, og som eksempel på denne åbenhed, der er mere end sjælden i blandt offentlige myndigheder i Belarus, vil jeg fortælle følgende: Der var netop udsendt et dekret fra statsadmini-

strationen, at alle socialcentrene skulle nedskære personalet, som varetog det daglige besøg hos hjemmeboende gamle og handicappede. Socialchefen fortalte os rystet, at det betød, at disse mennesker, som ikke kunne bevæge sig udenfor uden hjælp, ikke længere ville få købt ind; det var rigtig mange i hendes lokalområde. Og da projektets ansatte socialfolks jo havde brugt rigtig mange ressourcer på at udvikle og etablere gode lokale netværk med både

frivillige og myndigheder, blev disse inddraget i dette arbejde.

Hverken projektet eller socialchefen kunne honorere arbejdet økonomisk, så projektet satte ekstra undervisning af NGOer, politi og socialfolk i gang. Dette blev gjort med hjælp fra den svenske krisecenterlandsorganisation med økonomisk støtte fra SIDA (svensk støtte svarende til dansk DANIDA).

Her oplevede vi bl.a., at lokale politifolk fandt sammen med vore socialfolk og andre lokale NGOer, og som én af bejtenene under et seminar spurgte: ”Kan jeg kontakte jer, når jeg står tæt ved et vindue med en selv-mordstruende kvinde, som jeg ikke kan ’nå’, bl.a. p. g. a. af min ret så mandsdominerende og derfor faretruende fremtoning?” Måske lyder det ikke af så meget, men banebrydende var det.

Sommerlejr for en gruppe kvinder og deres børn

Kampen om at skaffe permanente fysiske rammer fortsatte til få måneder inden projektafslutning og dermed ophør af den økonomiske bevilling fra EU. Det voksede behov for overnatningsmuligheder steg, og vi besluttede at leje et kolonihavehus (en Datsj) for sommeren. Her lykkedes det os at opnå leje og få en lejekontrakt, uden at projektet endnu var blevet registreret som en lovlig NGO. Sidstnævnte er i sig selv en vanskelig proces, for i Belarus kan man ikke blot lave en for-ening, det kræver godkendelse af bl.a. justisministeren selv, hvem vi så også besøgte undervejs. De belarusiske socialfolk holdt kontakten til lejeren af kolonihavehuset, også efter projektet var slut, og det lykkedes DEH at skaffe danske Tips og Lotto midler til endnu en sommerlejr for en gruppe kvinder og deres børn i kolonihavehuset uden for Minsk.

Krisecenteret etableret

Som nævnt tidligere, lykkedes det projektet at finde fysiske rammer til selve centeret, som kunne huse overnatningerne af kvinder og deres børn. Projektet havde så 2 måneder til at istandsætte den lejlighed, som skulle være centeret. Over telefon og med tolke lykkedes det os at renovere lokalerne, og centeret blev indviet i begyndelsen af det nye år i 2002.

18 måneders kamp for at skabe en institution blev til et univers af netværksdannelse mellem NGOer, frivillige socialstuderende, politi, læger, jurister, arbejdsformidling og offentlige socialfolk. Projektets socialarbejdere blev de første ’ikke-institutionsgadenarbejdere’, lavede et forbilligt arbejde og er i dag modeller for andre. De får i dag støtte af donorer til at gennemføre undervisning i landets regioner for NGOer og socialfolk.

I dag er krisecenteret etableret i én af

de mange nedlagte børnehaver, som vi så på i 1997. Og det betyder, at krisecenteret, der fortsat er en NGO, ikke længere skal finde husleje. Vor fremsynede belarusiske socialchef har sørget for at netop dette tilbud, med dets evne til at få de lokale kræfter engageret, nu ligger i hendes distrikt.

DEH har netop haft kontakt med krisecenteret, og når vi i anden anledning er i Minsk i begyndelsen af det nye år, genoptager vi samarbejdet.

Der blæser mildere vinde i Belarus i forhold til det at skabe samarbejde mellem NGO'er og myndigheder. Ikke at disse to sektorer tidligere ikke har villet samarbejde, men styret har siden 1997 gjort sådanne samarbejder mere og mere vanskeligt og ofte umuligt.

Militærorkester i Minsk. Og det er ikke bare styret i Belarus, der kan spille på pompøse fremtreden og slå på hensynet til den nationale sikkerhed. Det kan det danske udenrigsministeriet også, når det gælder Naboskabsprogrammet - DEH fik afslag på sin ansøgning om akindsigt med den begrundelse, da vi gerne ville se, hvem der havde fået hvilke bevillinger til hvad i Belarus. Og hvordan vores arbejdet var blevet vurderet. Men det var hemmeligstemplet af hensyn til rigets sikkerhed!

Empowerment for kvindelige socialarbejdere i Rusland

Fakta box info

Sammen med Unionen af socialpædagoger og socialrådgivere i Rusland, Russian-European Trust og den britiske socialrådgiverforening gennemfører DEH i disse år et projekt til forebyggelse af nedslidning og udbrændthed blandt kvindelige socialarbejdere i tre katastrofecområder i Rusland: Keremovo, der har været ramt af utallige mineulykker. Vladikavkaz, der ligger i Kaukasus nær Tjetjenien, Georgien og Beslan. Og det distrikt i Moskva, der blev ramt af terroristangrebet i teatret.

Besøg i Keremovo, en af verdens største åbne miner

Projektet går ud på at udvikle måder at forebygge "udbrændthed" blandt især kvindelige socialarbejdere. Projektet støttes af EU og løber over 2 år, til foråret 2010.

Mange steder i Rusland er de kvindelige socialarbejdere meget hårdt spændt for, fordi de ud over deres professionelle opgaver også er naboer midt i lokalområdet og selv familiemæssigt ramt af katastroferne. Derfor er det vigtigt at skabe nogle rammer og praktiske måder til at lette dette stress. Og projektet går ud på at opbygge et center og empowermentindsats i hver af de tre regioner sammen med de lokale kvindelige socialarbejdere, myndigheder og ngo'er.

En del af indsatsen handler også om at opbygge model for kompetenceudvikling og netværk på tværs af sektorer - til når katastrofen indtræffer. Det handler om at bringe socialområdet

med ind i det tværfaglige samarbejde efter en krise eller katastrofe. Det er næsten som den almindelige diskussion om, hvordan vi kommer fra nød-hjælp til nyorientering for de enkelte mennesker, familierne og lokalsamfundet. Noget som skal med fra starten af indsatsen - og som derfor må tænkes med i de planer, der skal laves. Denne del af projektet tager briterne sig især af - sammen med russiske eksperter.

Den anden del af projektet handler om at forebygge stress og udbrændthed blandt socialarbejderne i områder, der rammes af en katastrofe eller krise. For socialarbejderne er dem, der både er en del af lokalsamfundet og familierne, men som også skal være de professionelle, der hjælper. Samtidig har de som kvinder i Rusland ofte et meget hårdt liv i almindelighed. Projektet handler om at give dem et sted, hvor de kan lade op og slappe af - så de

Empowerment for kvindelige socialarbejdere i Rusland

Lise From og Tony Widmer udveksler erfaringer på afbningskonferencen i Moskva. Tony er repræsentant for de to engelske organisationer i vort projekt, den britiske socialrådgiverforening og NGO'en Russian-European Trust

bedre magter deres eget liv og arbejdet som socialarbejdere.

Krigen mellem Sydossetien og Georgien aktualiserede desværre projektet meget. Flytninge herfra er kommet ind i Nord-Osetien, hvor vi egentlig havde udgangspunkt i gidselaktionen i Beslan for et fire år siden. Så selvom vi i juli startede i Keremovo, er projektet allerede i gang alle tre steder med at få disse ”socialarbejder-heller” i gang.

Der er gennemført et hav af trænings-sessioner for socialarbejdere i de tre regioner, hvor der også er etableret tre centre med afslapnings- og massagefaciliteter. Desuden er der gennemført studiebesøg i England og i Danmark/Sverige, hvor der er hentet og udvekslet viden og inspiration til den afsluttende indsats i Rusland. Projektet afsluttes i foråret 2010.

Modsatte side: den russiske delegation i Danmark

Konkret civilsamsfundsudvikling i Laos

- uddannelses- og boligstøtte til unge fra landdistrikter i Nambak regionen

Traditionelle laotiske dansere gør sig klar

DEH pr

Af Hans-Henrik Christensen, best. medlem

Det Europæiske Hus har ved flere besøg i Laos af Hans Henrik Christensen over et par år konkret undersøgt og afprøvet en økonomisk model for et DEH-projekt omfattende bolig- og studiestøtte til et mindre antal unge i et af projektmidlerne etableret minicollege i Luang Prabang.

Midlerne til undersøgelsen og oprettelsen af det nævnte minicollege er alle fremkommet ved gaver til foreningen, der sammen med udgifterne i Laos mv. er dokumenteret i foreningens reviderede årsregnskab. (De tre første rapporter kan læses i HusInformation).

Efter nogle længere varende ophold i Laos, er der nu skabt en bredere indsigt i vilkårene for de studerende på minicolleget Luang Prabang. Den

”På mit første besøg i Laos støjtede jeg på en ung forældreløs Laos. Khamhoung. Han ville utrolig gerne tale med en person, der kunne engelsk, fordi han gerne ville forbedre sin egen kunnen i sproget. Khamhoung er nu ansat som projektrepræsentant og leder af fællesskabet.”

kl.9 og ofte først kl.10.”

Overtidsbetaling: Der blev ikke givet mere i løn, når arbejdet strakte sig ud over den aftalte tid. Månedsløn: Det blev til ca. 400 Dkr. om måneden. Der blev iværksat søgning efter et arbejde med kortere arbejdstid og mindst én ugentlig fri-dag, samt lidt ekstra tid lørdag og søndag. Og det lykkedes.

Desuden har projektet købt et hus, der skal være kollegiet, når det er færdigt i foråret 2010. Og der er nu klart til at udvide engagementet yderligere. Vi vil søge at skaffe midler til etablering af *Students Own Café*. Et cafeprojekt, hvor

støtte vi indtil videre har bidraget med har været betaling af studieafgift til universitetet og husleje. De studerende har selv måttet yde en indsats ved at tjene penge til mad, tøj og andet gennem arbejde. Kun én gang er der kommet melding om, at tilskuddet ikke dækkede de faktiske udgifter.

Der er ikke faste regler for arbejdstidens længde. Aftale om arbejdstid: ”Jeg arbejder fra kl.20 til kl. 8 næste morgen alle ugens dage”. Om daglig overtid: ”Men det var altid sådan at arbejdspladsen kunne forlades tidligst

studerende driver deres egen café, hvor lønnen er på et ordentlig niveau og arbejdstiden er indrettet på, at studierne kan følges samtidig. Cafeen er på samme tid et sted, hvor man bliver oplært i, hvorledes man driver en forretning med indkøb, kalkulation, valg af sortiment, beregning af driftsomkostninger mv. Et omfattende projekt, der er afhængig af en succesfuld fundraising.

Projektet har nu ansat en af de unge som projektrepræsentant i Laos. Hans opgave er bl.a. at administrere de indsamlede støttemidler, kontrollere at de studerende, der modtager støtte, passer studierne og opnår tilfredsstillende resultater. Han står også som leder af det fællesskab, som vi forsøger at skabe mellem projektets deltagere - der alle er fra fattige familier i bjergene, der ikke ville have råd til at lade dem læse.

Las hele rapporten på DEH hjemmesiden: europeanhouse.org

Domus Zagórze i Polen - hjælp til unge sindslidende

Anna Serafin er psykiater og har arbejdet i Danmark nogle år, så hun kender den danske socialpsykiatri og *Fountain House*. Og sammen med Anse Leroy var der ikke megen tvivl om, at DEH skulle være med til at støtte etableringen af et hus for unge sindslidende i Polen. Det blev Domus Zagórze, som de to stærke kvinder fik stablet på benene med sig selv og Det Europæiske Hus i ryggen.

Først blev der plads til 10 unge, og senere blev der midler til at udbygge til endnu 10 unge i huset, der ligger i udkannten af det psykiatriske hospital en halv snes kilometer fra centrum af Warszawa.

Efter årene med opstart præget af fundraising og byggeri, kom Domus Zagórze med i et EU Equal projekt

Anna Serafin var medlem af bestyrelsen i DEH i mange år og har sammen med Anse Leroy skabt et helt nyt tilbud til unge sindslidende, der ellers ville være henvist til et liv på psykiatrisk hospital

”Progress”, hvor der kunne arbejdes endnu mere intensivt med at ”lette adgangen og tilbagevenden til arbejdsmarkedet for dem, der har svært ved at blive integreret eller reintegreret på arbejdsmarkedet, der skal være åbent for alle.”

For Domus Zagórze’s unge handler det både om at kunne få job i private firmaer og om at kunne uddanne sig i almindelige skoler og uddannelser. Og resultaterne fra projektet, der sluttede i midten af 2009, har været meget lovende - men der er brug for en fortsat indsats med at skabe bæredygtige metoder for de unge, så de ikke falder af i svinget.

Derfor blev et af resultaterne af projektet også, at der blev etableret en ny forening - »Progress«, som skal tage tråden op bl.a. sammen med DEH.

Perspektiver

DEH har derfor igen været i Polen for at finde og lægge grunden til et projektsamarbejde, f.eks. med støtte fra EU’s Socialfond.

Lise From, Henning Sleveland og Hans-Henrik Christensen til møde i Warszawa region om samarbejde og støtte til de nye projektdéer

til at komme i uddannelse eller job

MORS-ik
informator kwartalny Modelowego Ośrodka Rehabilitacji Socjopsychiatrycznej nr 4

POLITYKA ZDROWOTA REHABILITACJI PSYCHIATRYCZNA

POLITYKA WSPRACIE IZOLACIENA

POLITYKA ZAWRZENIA PSYCHICZNE/IZOLACJA

POLITYKA SPOLECZNA

MODEL MORS

RTNEK PRACY

EQVAL

Janina G. 2016

EQVAL EFS

Publikacja finansowana przy udziale środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach inicjatywy Wspólnotowej EQUAL

Et sådant projekt skal omfatte nogle sociale virksomheder, der kan bruges til at træne de unge til at fungere på en arbejdsplads. Sådan en arbejdsplads kunne være en restaurant/køkken, IT eller andet der også har en økonomisk bæredygtighed, når det er kørt ind.

Der arbejdes hårdt på at konkretisere og skrive projektet både i Polen og København - og sammen. For dette hører med til at skaffe penge til projekterne.

Lise From overrækker gaver til hospitalens direktør og vicedirektør.

DEH fortæller gerne om sit arbejde. Ring 3324 3720

I denne jubilæumsudgave af HusInformation har vi forsøgt at give et indtryk af aktiviteterne i *Det Europæiske Hus*. Men som skrevet i indledningen er det jo kun en brøkdel, der er plads til her. Derfor kan det være en god idé også at kigge forbi hjemmesiden:

www.europeanhouse.org

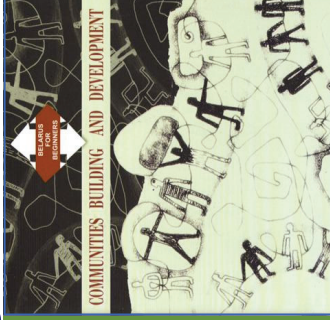
Her kan du finde mange andre informationer og fortællinger, f.eks. Alle informationsbladene gennem de sidste 15 år. Eller regnskaber. Og generalforsamlingsreferater. Og billeder og historier fra projekter. Samt links til mange andre hjemmesider, vi har med at gøre eller synes er spændende.

Du kan også bestille de publikationer, DEH har produceret gennem årene (hvis vi har flere eksemplarer tilbage). Der er spændende bøger både på dansk, engelsk og russisk.

Tøv ikke med at få mere at vide.

HusInformation Nr. 3- 2008

Det Europæiske Hus - forening for mennesker med et fysisk handicap til. www.europeanhouse.org

Det Europæiske Hus The European House

POIANA MARE

Un foto-reportaj de la un spital de neuro-psihiatrie din Romania

MICHAEL LODBERG OLSEN

Valbys strikkedamer

Strik. 14 Valbydamer i deres bedste alder mødes hver torsdag i VOC et par timer for at hygge og strikke. Og det er vel at mærke varmt tøj til pensionister i Hviderusland, de frembringer. Her er Ljilypoulsen og Ketty Pedersen i sving med pindene. De vil blive meget glade for mere garn, hvis nogen har noget liggende, de alligevel ikke skal bruge. **Se side 6**

I Valby mødes nogle strikkedamer og strikker trøjer, buser, vanter og meget andet gennem nogle år. Hidtil har DEH sendt tøjet til Rumænien, bl.a. til de små børn som nogle af de børnehjemsbørn, der var med, da vi begyndte i Rumænien, har fået, nu hvor de blev unge mennesker. I år går tøjet til Hviderusland, hvor der også er god brug på det kruscenter, som DEH var med til at starte for nogle år siden - og som fortsat arbejder godt for nødsramte kvinder og deres børn.

DEH's formand Lise From har været på besøg og fortalte om foreningens arbejde - og der var også lejlighed til at smage på den gode rumanske hvidvin.

Lise kommer også gerne ud og fortæller om Det Europaiske Hus andre steder.

BLIV MEDLEM AF DEH

**Det koster kun 150 kr
for et helt år (12,50/md)**

Fakta om Det Europæiske Hus

Foreningens formål er almenyttigt ved gennem socialt, kulturelt og andet arbejde på nationalt og internationalt plan, at virke for integration af de dårligst stillede grupper i deres respektive samfund, således at disse får mulighed for at opnå en aktiv livskvalitet som alternativ til anbringelse på institutioner.

Som medlemmer af foreningen optages såvel personer som institutioner, der har eller må antages at have interesse for fremme af foreningens formål.

Kontingenter fastsættes på hvert års ordinære generalforsamling, første gang dog på den stiftende generalforsamling for så vidt angår den resterende del af regnskabsåret. Bestyrelsen indstiller til generalforsamlingen det forslag til kontingentstørrelse, som efter bestyrelsens opfattelse skal være gældende for det kommende regnskabsår. Det årlige kontingent har i 15 år været 150 kr.

Generalforsamlingen er foreningens højeste myndighed. Stemmeberettiget på generalforsamlingen er alle medlemmer, der har betalt kontingent til foreningen.

Hvert medlem har én stemme. Stemmeretten kan udøves i henhold til skriftlig fuldmagt. Der kan dog højest meddeles 5 skriftlige fuldmagter til et medlem.

FRA VEDTÆGTERNE

Dagsordenen for den ordinære generalforsamling skal omfatte:

1. Valg af dirigent.
2. Formandens beretning
3. Forelæggelse af foreningens årsregnskab til godkendelse og décharge.
4. Forelæggelse af foreningens budget for det kommende regnskabsår samt fastsættelse af det årlige kontingent.
5. Behandling af indkomne forslag.
6. Valg af 7-9 bestyrelsesmedlemmer.
7. Valg af 1 intern revisor og 1 revisorsuppleant for denne samt valg af en ekstern statsautoriseret revisor.
8. Debat om foreningens virke.
9. Eventuelt.

Fakta om Det Europæiske Hus

Fakta:

Det Europæiske Hus (DEH) blev etableret 24. november 1994 og har lidt over 500 medlemmer. DEH's bestyrelse består af 9 medlemmer.

DEH har gennemført omkring 50 projekter plus andre aktiviteter i bl.a. Danmark og Østeuropa samt nu Laos.

DEH har igennem årene opnået økonomisk støtte til projekttaktiviteterne fra: Udenrigsministeriet, Socialministeriet, Danida, EU, Tipsmidlerne og private donorer

Mere information: www.europeanhouse.org

Adresse: Uraniavej 5, 1878 Frb. C

*Besøgsadresse:
Ved Gyhtoteket 6, 1575 København V*

Telefon: 3324 3720 og 3211 8611

Fax: 5570 2970

E-mail: post@europeanhouse.org

CVR 18276933

En del af DEH's Bestyrelse. Fra højre mod venstre: Formanden Lise From, for bordenden, Roepstorff, Ove Lund, Hans-Henrik Christensen, næstformand Henning Sletved (med ryggen til).

Bestyrelsen:

- ◆ **Formand:** Lise From
Uraniavej 5, 1878 Frederiksberg C
lise.from@get2net.dk
- ◆ **Næstformand:** Henning Sletved
Kirkebakkegårds Alle 31B
2870 Dyssegaard
henning@sletved.dk

- ◆ **Kasierer:** Henrik Haubro
Ellebækvej 12, 4750 Lundby
henrik@horisont-amba.dk
- ◆ **Anse Leroy,**
Østbanegade 11, 2100 København Ø
anse@leroy.dk
- ◆ **Ove Lund,**
Damtofte Søndre Stræde 6,
2920 Charlottelund
ovelund@raastof.dk
- ◆ **Poul Roepstorff**
Skodsborg Strandvej 154 B, 2.
2942 Skodsborg
liseroops@mail.dk
- ◆ **Flemming Rasmussen**
Kirke Allé 45, 4970 Rødby
- ◆ **Knud-Erik Sabroe**
Nordre Strandvej 103, 8240 Risskov
KESABROE@privat.dk
- ◆ **Hans-Henrik Christensen**
4092 Forestead, S-26070 Ljungbyhed,
hhforestad@gmail.com

Fakta om Det Europæiske Hus

Lise From til workshop ved Socialt Forum i Altai i Sibirien 2009.

Der er mange muligheder for at være med og bruge DEH som ramme for dit sociale engagement i Danmark eller andre steder i verden.

Vi håber, du vil være med til at støtte arbejdet for udvikling af vores stættles sociale kapital gennem godt naboskab.

Jeg vil gerne være medlem i Det Europæiske Hus

Hvis du har lyst til at blive medlem af DEH, kan du fotokopiere denne side og sende den til os

Navn	_____
Adresse	_____
Postnr	_____
By	_____
Telefon	_____
Fax	_____
Email	_____
☐ Jeg vil gerne kontaktes	
☐ Andet:	_____

Det Europæiske Hus
Uraniavej 15
1878 Frederiksberg C

Eller fax til 55702970
email: post@europeanhouse.org
www.europeanhouse.org

15 års jubilæumsnummer

At øge den sociale kapital med naboskab Billeder fra 15 år i Det Europæiske Hus

Hvor er der sket meget på de 15 år, *Det Europæiske Hus* har været igennem. Når man skal sammensætte et jubilæumsnummer og skal gennem de mange aktiviteter og lande, DEH har arbejdet med, er det sørne svært at vælge det ud, der skal med. For egentlig ville vi jo gerne vise alle billederne og fortælle alle historierne - om det, der gik godt, og det, der gik ikke så godt. Om de mange unikke mennesker.

Men det er der ikke plads til. Så du får her en rejse gennem eksempler for de mennesker og steder, vi har arbejdet sammen med. Du får nogle billeder på den måde, *Det Europæiske Hus* arbejder for at skabe bedre livsmuligheder for mennesker, der ellers er eller bliver udstødt af deres samfund. Hvad enten det er de såkaldt "ubrugelige" børn og unge i Rumænien, som gemtes væk på umenneskelige institutioner. Som de

sindslidende i Albanien. Som de voldsramte kvinder og børn i gamle sovjetiske stater. Som de gamle mennesker. Og som eksempelvis unge med dobbeltdiagnoser i Danmark.

Kort sagt alle de mennesker, som nordsamfundet ikke synes, man har brug for. Det er disse mennesker, *Det Europæiske Hus* har som sit formål at være med til at skabe plads til i deres lokalsamfund. Ikke kun for at skabe bedre livsmuligheder for dem, men i lige så høj grad for at gøre vore samfund rigere menneskeligt set - for alle.

Derfor vil det også kunne ses, at DEH mere og mere søger at være med til at øge *den sociale kapital*, de steder vi er igennem. Dvs. at lokalsamfund og grupper af borgere kan og tager hånd om lokale problematikker af enhver slags - især det at kunne inkludere alle!

europeanhouse.org

Det Europæiske Hus
Ved Glyptoteket 6, kld.
1575 København V

post@europeanhouse.org
Telefon: 3211 8611
Fax: 5570 2979

CVR nr. 18 27 69 33

Det Europæiske Hus
Uraniavej 5
1878 Frederiksberg C

Det Europæiske Hus
er en humanitär forening,
der arbejder for godt
naboskab og inkludering
af alle mennesker i deres egne
lokalsamfund.

Formålet er at støtte
de mest udsatte grupper
med at komme videre i livet
og være en aktiv del
af deres samfund.